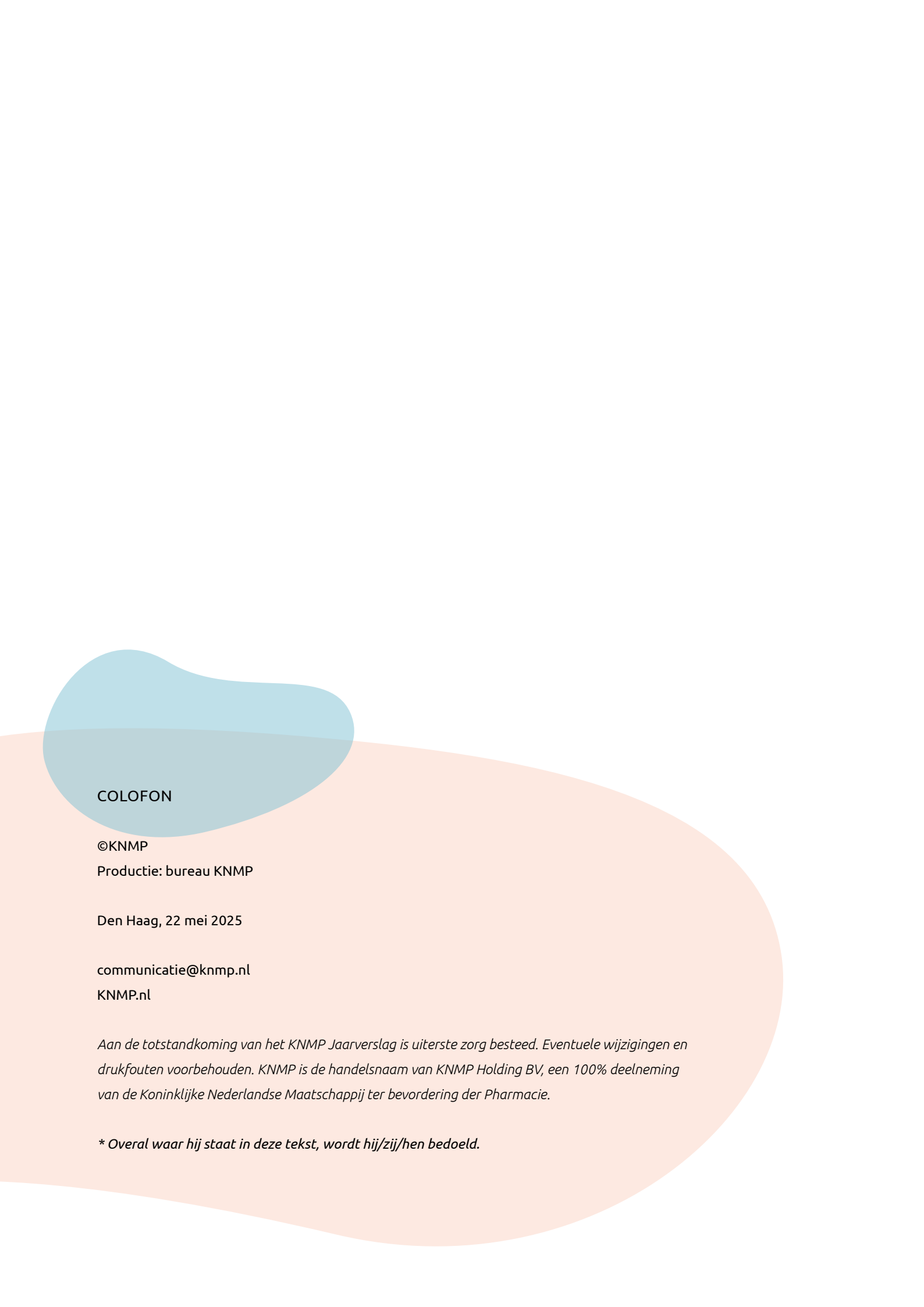

Jaarverslag KNMP

2024

COLOFON

©KNMP

Productie: bureau KNMP

Den Haag, 22 mei 2025

communicatie@knmp.nl

[KNMP.nl](https://knmp.nl)

Aan de totstandkoming van het KNMP Jaarverslag is uiterste zorg besteed. Eventuele wijzigingen en drukfouten voorbehouden. KNMP is de handelsnaam van KNMP Holding BV, een 100% deelneming van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie.

** Overal waar hij staat in deze tekst, wordt hij/zij/hen bedoeld.*

Missie

De KNMP bevordert een optimale, wetenschappelijk gefundeerde, innovatieve, farmaceutische patiëntenzorg door apothekers. Vanuit deze ambitie behartigt de KNMP de belangen van alle apothekers en apotheken.

Voorwoord

Op deze plek ligt het voor de hand om een verband te leggen tussen de titel van het jaarplan en het jaarverslag. Het jaarplan over 2024 kopte met 'apothekers in beweging' en nu halverwege 2025 is het zaak om achteraf vast te stellen of dit is gelukt. Het jaarverslag reikt daarvoor de bewijzen aan.

Als apothekers zijn we continu in beweging, waar we ook actief zijn. We werken binnen onze beroepsgroep samen met andere en jonge apothekers, we bewegen wanneer nodig richting politiek, publiek, overheden en andere stakeholders. Dat doen we ook in de regio, waar regionale apothekersorganisaties vaste voet aan de grond hebben in bijvoorbeeld het overleg met de collega zorgverleners en zorgverzekeraars.

Een belangrijke beweging die we maken is het traject 'De apotheker in 2040'. Met zusterverenigingen kijken we naar de toekomst en realiseren we ons dat we moeten bewegen. Wie dat niet doet, heeft straks een ander probleem. De Engelsen zeggen het treffend: "If you're not at the table, you're on the menu."

We komen ook in beweging door elkaar te ontmoeten, zo blijkt uit het jaarverslag over 2024. De KNMP organiseert fysiek en online allerlei momenten voor interactie. Onderwerpen van gesprek raken het beroep en de branche. Het beroep waarin het zorgverlenerschap steeds vaker centraal staat, waar we spreken en intensief overleggen over de beroepscode, de richtlijnen en de opleiding. De branche met aandacht voor bekostiging, het informatiebeleid, de beschikbaarheid van geneesmiddelen en het arbeidsmarktbeleid. Dossiers waar we, zichtbaar of niet, stap voor stap vooruitgang boeken.

Een majeure operatie betreft onze inspanningen om onze ICT-huishouding toekomstbestendig te maken en te houden. Waardoor we onze producten en diensten nog beter en efficiënter kunnen aanbieden. Ook hier geldt dat bewegen een vereiste is.

Aris Prins

Voorzitter KNMP

Den Haag, 22 mei 2025.

Inhoudsopgave

De vereniging	8
Versterking positie/zichtbaarheid van de apotheker	8
Regiobeleid en ondersteuning van de regio's	9
Samenwerking – Integraal Zorgakkoord (IZA)	10
Waardegedreven governance	10
Het beroep	15
Zorgverlenerschap	15
Professionele Standaard farmaceutische zorg	15
Transparantie	16
Opleiding, deskundigheid en professionaliteit	17
Registers en kwaliteitstoezicht op beroepsopleidingen	17
Duurzaamheid	18
Onderzoek	18
Zorginnovatie	18
De branche	21
Bekostiging	21
Informatiebeleid	23
Beschikbaarheid geneesmiddelen	24
Arbeidsmarktbeleid	25
Dienstverlening/Expertisecentra	29
Geneesmiddeleninformatie	29
Productzorg en Bereiden	29
Medicatiebewaking	30
Farmaceutische kengetallen	31
G-Standaard	31
ICT Roadmap	32
GPTW-certificering	34
Financiële verantwoording	36
Juridische structuur KNMP	36
Overige informatie	37
Investerings	37
Financiële positie	37
Human resources	37
Resultaatontwikkeling	38
Verwachtingen voor 2024 en daaropvolgende jaren	39

Risicomanagement	40
Methodiek	40
Invulling	40
Continuïteit	41
Fraude en onregelmatigheden	42
Conclusie	42
Samenstelling Bestuur KNMP, WSO, LOA, AGM en directie	44
KNMP-bestuur	44
WSO	44
LOA	45
AGM	45
Directie	45
Bijlage Vereniging KNMP organogram	46
Bijlage KNMP Bureau organogram	47
 Jaarrekening KNMP 2024	
1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2024	51
1.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2024	52
1.3 Kasstroomoverzicht over 2024	53
1.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2024	55
2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2024	68
2.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2024	70
2.3 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2024	70
3. Overige gegevens	72
 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	 74

De vereniging

Versterking positie/zichtbaarheid van de apotheker

Samen met je apotheker

De publiekscampagne 'Samen met je apotheker' is in april 2024 opnieuw met online advertenties te zien en met spotjes te horen op de radio. Het Nederlandse publiek krijgt via de campagne te zien en horen dat patiënten samen met hun apotheker de juiste medicijnkeuzes kunnen maken. Het doel van de campagne is om het imago van de apotheker als medicatiespecialist te versterken. De campagne laat zien dat de apotheker een grote betrokkenheid heeft bij de patiënt en dat hij altijd in de buurt is voor een persoonlijk en betrouwbaar advies.

Apothekers en hun teams worden aangemoedigd de campagnebeelden te tonen in de apotheek. Gedurende het jaar verlengt de KNMP de campagne tot twee keer toe vanwege het positieve resultaat, eerst in de zomer en vervolgens in het najaar.

In de schijnwerpers

De KNMP en de Vereniging van Jonge Apothekers (VJA) organiseren een training voor apothekers om hen te ondersteunen in het vergroten van hun zichtbaarheid. Met de training 'In de schijnwerpers: hoe doe jij dat?' krijgen deelnemers praktische tips om hun profilering online en in de apotheek te versterken.

Om leden te helpen en de beroepsgroep voor het voetlicht te brengen introduceert de KNMP ook de Mediatheek, dé centrale plek met materialen voor

en door apothekers. In de KNMP Mediatheek vinden leden, video's, foto's, social media posts, pers- en mediaberichten. Deze kunnen ze gebruiken voor hun eigen communicatiekanalen. Ook kunnen zij patiënten, stakeholders en andere zorgverleners hiernaar verwijzen.

Richting de vakantieperiode kunnen KNMP-leden weer kosteloos publieksmaterialen bestellen met geneesmiddelenadvies voor reizigers. Ook zijn er animaties beschikbaar voor sociale media en voor op het wachtkamerscherf in de apotheek.

Formatie en nieuw kabinet

Na de Tweede Kamer verkiezingen in november 2023 loopt in 2024 de formatie door. Aan het begin van het jaar roept de KNMP de verschillende informateurs op om apothekers en het apotheekteam meer professionele ruimte te geven. Daarmee kan de expertise en het potentieel van de medicatiespecialisten nog beter worden benut. Bijvoorbeeld bij het tegengaan van geneesmiddelentekorten. Voorts bepleit de apothekersorganisatie herinrichting van de bekostiging van de apotheek die meer recht doet aan de zorgfunctie van de apotheker. Ook benadrukt de KNMP dat het van belang is om belangrijke geneesmiddelen met een preventieve werking in het basispakket te houden. Daarmee wordt duurdere zorg elders, bijvoorbeeld in de tweedelijnszorg, voorkomen.

In mei herhaalt de KNMP deze oproep richting de coalitiepartijen in aansluiting op het hoofdlijnenakkoord van PVV, VVD, NSC en BBB. In het hoofdlijnenakkoord

staat dat de coalitiepartijen de positie van de eerstelijnszorg willen versterken.

Internationaal podium

Tijdens het FIP-congres, dat van 1 tot en met 4 september plaatsvindt met als thema 'Innovating for the Future of Health Care', presenteert KNMP-voorzitter Aris Prins het visietraject 'De Apotheker in 2040'. De KNMP draagt daarnaast bij aan een lezing over technologische innovaties binnen de farmacovigilantie. Het belang van technologie voor het opsporen van bijwerkingen en het bevorderen van veilig geneesmiddelengebruik is hierbij onder de aandacht gebracht. Naast de lezingen zijn er ook verschillende posterpresentaties door KNMP-vertegenwoordigers, over de regionale samenwerking binnen de palliatieve zorg, de rol van de apotheker in de eerstelijnszorg voor 2030, digitale mogelijkheden en ervaringen in consultvoering en ervaringen uit Nederland en de rol van het KNMP Farmanco-platform bij geneesmiddelen tekorten.

PGEU-voorzitterschap

De voorzitter van de KNMP, Aris Prins, is verkozen tot voorzitter van de Europese apothekersorganisatie PGEU voor het jaar 2024. In verband hiermee wordt op 11 juni in Amsterdam het PGEU Congres georganiseerd in samenwerking met de Europese artsenorganisatie (CPME). Apothekers en artsen hebben op Europees niveau laten zien dat samenwerking van belang is. Voor het congresprogramma is rekening gehouden met de speerpunten van het Belgische EU-voorzitterschap.

Beschikbaarheid van geneesmiddelen, hulpmiddelen en medisch personeel zijn belangrijke dossiers in heel Europa, en staan daarom centraal op het congres. Demissionair minister Pia Dijkstra van VWS en de Belgische minister Frank Vandenbroucke leveren via een videoboodschap een bijdrage aan de opening van het congres.

Farmaceutisch historisch erfgoed van Annette Bierman

In samenwerking met Stichting Farmaceutisch Erfgoed wordt gewerkt aan het catalogiseren van het erfgoed van Annette Bierman.

Regiobeleid en ondersteuning van de regio's

Regionale apothekersorganisaties

De KNMP organiseert netwerkbijeenkomsten voor de bestuurders van regionale apothekersorganisaties en hun medewerkers. Elkaar ontmoeten en kennisdelen staan tijdens deze bijeenkomsten centraal. In 2024 worden twee bijeenkomsten georganiseerd waar wordt gesproken over (regionale) bekostiging en de arbeidsmarkt.

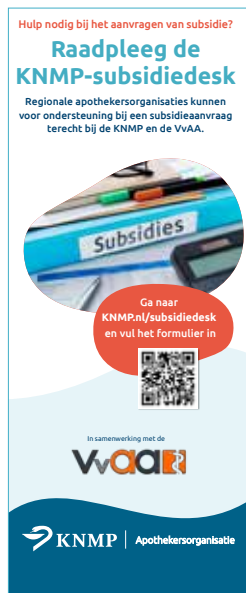
Tijdens (online) clusteroverleg delen regionale apothekersorganisaties uit de districten Noord, Oost, Noordwest, West, Zuidwest en de grote steden activiteiten, ervaringen en kennis met elkaar en de KNMP.

Bestuurders van de regionale verenigingen kunnen ook weer de leergang van het Charlotte Jacobs Instituut en het Jan van Es Instituut volgen. Eind 2024 rondt de zevende groep regionale bestuurders de leergangen af. In totaal hebben inmiddels 120 apothekers deze gevolgd.

In het dossier regionalisering op knmp.nl zijn actuele informatie, materialen en voorbeelden van regionale samenwerking voor de leden beschikbaar. Ook de online community voor de regionale groepen wordt continu gevuld met informatie die van belang is voor de regio's. Daarnaast ontvangen de regionale apothekersorganisaties, hun bestuurders en andere belangstellenden maandelijks een e-mail met het laatste nieuws.

Subsidiedesk

De KNMP en VvAA introduceren in het najaar een subsidiedesk voor regionale apothekersorganisaties

voor hulp bij het aanvragen van subsidies. Beide organisaties hebben als doel om zoveel mogelijk subsidiegelden daar te krijgen waar ze voor zijn bedoeld: de zorg. Begin december staat de teller van het aantal regio's waarvoor succesvol een subsidie is aangevraagd op zevenentwintig regio's en er zit dan nog een aantal aanvragen in de pijplijn. In deze beginfase betreft het alleen de ZonMw voucher voor monodisciplinaire organisatiegraad eerstelijnszorg.

Samenwerking – Integraal Zorgakkoord (IZA)

Begin 2024 stellen de partijen in de eerstelijnszorg, waaronder de KNMP, de 'Visie Eerstelijnszorg 2030' vast. Voor apothekers is met name de positionering van de apotheker in de 'basisopstelling' in de wijk van belang. Uiteraard samen met de huisarts, wijkverpleegkundige en het sociaal domein. Met de visie nemen de betrokken partijen samen de verantwoordelijkheid om de toegankelijkheid en continuïteit van de zorg te waarborgen. Zo moet de eerstelijnszorg in 2030 gebaseerd zijn op de principes van passende zorg, waarbij beschikbare capaciteit en

middelen op de beste manier worden ingezet. Door alle ondertekenende partijen zijn aandachtspunten benoemd voor de verdere implementatie. De KNMP vraagt aandacht voor de randvoorwaarden (passende bekostiging en contractering) en de bereidheid

van zorgaanbieders om de zorg in de eerste lijn - in gezamenlijkheid - anders in te richten. Een deel van die punten zullen ook terugkomen in het traject Extramurale Farmaceutische Zorg (EFZ). Voorzitter Aris Prins spreekt zijn zorgen over deze onderwerpen uit in een brief aan Tweede Kamerleden richting een debat over de eerstelijnszorg eind mei.

Landelijk wordt onder leiding van onafhankelijk voorzitter Edwin Velzel door een zogenaamde Realisatietafel (op bestuurlijk niveau) gewerkt aan de implementatie van de visie.

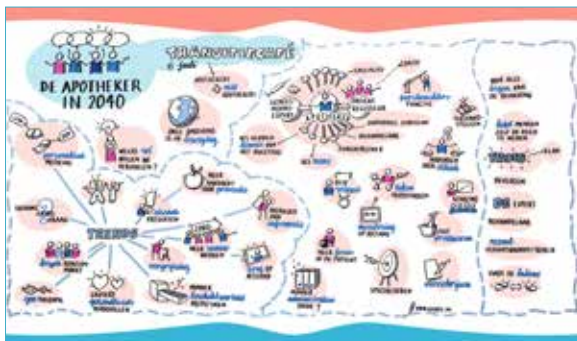
ZonMw stelt subsidie beschikbaar voor het (door) ontwikkelen en verstevigen van de regionale samenwerkingsstructuur. IZA-regio's met een vastgesteld regioplan kunnen subsidie aanvragen.

Waardegedreven governance

De Apotheker in 2040

Het visietraject 'De Apotheker in 2040' wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende apothekersverenigingen zoals de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA), Vereniging van Nederlandse Industrie Apothekers (NIA), Vereniging van Jonge Apothekers (VJA), JongNVZA en Jong NIA. De visie wordt in een co-creatieproces met apothekers en andere deskundigen ontwikkeld. Zo werken in een werkatelier vijftig deelnemers gezamenlijk aan een conceptvisie en bijbehorende strategische agenda. Op 5 en 21 maart zetten deelnemers tijdens twee Transitiecafe's stappen in het verfijnen en verrijken van de conceptvisie. Zij gaan ook

dieper in op de bijbehorende strategische agenda, met thema's als positionering, gepersonaliseerde zorg, regie op data, regionale samenwerking en green medicine.

Het ontwikkelen van de visie draagt eraan bij dat apothekers in 2040 voor iedereen de erkende en verantwoordelijke specialisten zijn op het gebied van geneesmiddelen.

KNMP-bestuur en secties

Het KNMP-bestuur benoemt Sander Borgsteede, Daphne Louwerier en Annemiek Klink per 1 juni 2024 voor een tweede termijn in het bestuur van de Wetenschappelijke Sectie Openbaar apothekers (WSO). De Algemene Vergadering van juni benoemt Rik van Aalst als nieuwe bestuurder van de LOA. Van Aalst vertegenwoordigt in de LOA-commissie de zelfstandige apotheken. De Algemene Vergadering van december benoemt Carolien Hooymans als bestuurder van de Sectie Apotheker Geneesmiddel & Maatschappij (AGM). Zij volgt Joris Langedijk op als lid van de AGM-commissie.

Ledenbijeenkomsten

Twee keer per jaar houdt de KNMP een apothekerscongres. In 2024 is in het voorjaar het thema

'Oog en oor: ik zie en hoor je'. Het Najaarscongres

draagt de titel 'Geslachtshormonen: begeleiding door het leven heen'.

In aanloop naar beide Algemene Vergaderingen organiseert de KNMP Districtsledenbijeenkomsten. Hier is het thema in het voorjaar 'Passende zorg in tijden van schaarste'. In het najaar hebben de bijeenkomsten als thema 'Bij de tijd blijven in samenwerking'.

De WSO organiseert voor haar leden in 2024 drie bijeenkomsten. Eind januari vindt vanuit de KNMP Studio een WSO-webinar plaats over de KNMP-richtlijn Patiëntendossier. In juni staat in het WSO-webinar de herziene KNMP-richtlijn Medicatiebewaking centraal.

Ook is er aandacht voor medicatiebewaking in de praktijk en de laatste ontwikkelingen. Op 2 december wordt de jaarlijkse hybride ledenvergadering van de WSO gehouden. Aansluitend is er een webinar met als thema abortusmedicatie, met aandacht voor het inrichten van het zorgproces in de openbare apotheek na 1 januari 2025.

De sectie AGM organiseert in 2024 drie fysieke bijeenkomsten. In de bijeenkomst in april geven apothekers een inkijk in hun carrièrepad en staan ze stil bij hun rol en ervaring als apotheker bij diverse organisaties, en bij de rol die deze organisaties spelen in het zorgveld. In mei is er een interactieve sessie met deskundige sprekers over de huidige staat en de toekomst van geneesmiddelenproductie in Nederland en de Europese Unie. In het najaar staat het thema 'Apotheekpraktijk anno 2024' centraal.

Periodiek praten bestuurders van de KNMP de leden online bij over actualiteiten tijdens de KNMP Actueel. In 2024 organiseert de KNMP vijf online sessies. Tijdens de KNMP Actueel bestaat de gelegenheid om via de chat te reageren. Vragen waarop geen spontaan antwoord mogelijk is, worden later via een vraag- en antwoordrubriek op knmp.nl ontsloten.

Het KNMP-bestuur nodigt op 10 september voor de tweede keer alle leden die 25 jaar geleden als apotheker afstudeerden uit om dit met elkaar op feestelijke wijze in Utrecht te vieren. Het is wederom een geslaagd evenement, dat ook in 2025 plaats zal vinden.

Lintjesregen

Tijdens de jaarlijkse lintjesregen ontvangen de apothekers en KNMP-leden Paul Lebbink, Anne de Vries – Bots en Erik Frijlink een koninklijke onderscheiding. Lebbink is gedecoreerd vanwege zijn bijzondere verdiensten voor de samenleving. Hij heeft de afgelopen jaren actief bijgedragen aan de vereniging van apothekers. Op haar beurt wordt De Vries – Bots geëerd voor haar werkzaamheden binnen de Groninger Apotheken Vereniging en in het bijzonder die binnen

de Regiotafel Antistolling. Frijlink is hoogleraar Farmaceutische Technologie en Biofarmacie aan de Rijksuniversiteit Groningen en wordt beschouwd als een boegbeeld van wetenschappelijk ondernemen.

Studentenprijzen

De KNMP Studentenprijs 2024 wordt toegekend aan Brechtje de Jong (Leiden), Annick Nouwens (Utrecht), Jelle Stoelinga (Utrecht), Marije Tjeerdsma (Groningen), Ilse de Weert (Leiden) en Anneloes Wonink (Groningen). Hoogleraren en docenten hebben de studenten voor deze prijs voorgedragen vanwege hun uitstekende studieresultaten, motivatie en inzet. De studenten krijgen de prijs uitgereikt uit handen van KNMP-bestuurslid Thomas Kanis tijdens het KNMP Najaarscongres.

Het beroep

Zorgverlenerschap

De KNMP werkt ook in 2024 aan het versterken van de professie van de apotheker en het verder optimaliseren van farmaceutische patiëntenzorg om zo een positieve impact te maken op de gezondheid van patiënten. Binnen de farmaceutische zorg heeft in de loop der tijd een verschuiving plaatsgevonden van een overwegend geneesmiddelgeoriënteerde benadering naar een meer patiëntgerichte benadering. De kern van patiëntgerichte zorg is dat de apotheker de farmaceutische zorg laat aansluiten bij de persoonlijke context van de patiënt, als ook zijn verwachtingen, zorgen en behoeften. Daarnaast betekent patiëntgerichte zorg dat de patiënt meebeslist over zijn behandeling. Patiënten richten zich vaker tot de apotheker met zorgvragen waarvoor een farmaceutisch consult nodig is. Deze zorgvragen kunnen variëren van een verzoek tot terhandstelling van een geneesmiddel, vragen over geneesmiddelgebruik, een zelfzorgvraag of het verzoek om ondersteuning en advies bij problemen die goed gebruik van geneesmiddelen in de weg staan. In 2024 wordt door de WSO specifiek gekeken naar consulten bij de start van chronisch medicatiegebruik, zoals deze in het Verenigd Koninkrijk in het kader van de 'new medicines service' worden uitgevoerd.

Beroepscode

De KNMP start met een traject om te komen tot de actualisatie van de Beroepscode. De KNMP voert een brede eerste verkenning uit bij WSO, LOA, AGM, NVZA, NIA, VJA en spreekt met de SIG Ethiek en de KNMG. Alle geledingen van apothekers geven commitment af voor het herzien van de code van de apotheker. Na de zomer gaan een stuurgroep en werkgroep met vertegenwoordiging van alle geledingen van apothekers aan de slag.

Farmaceutische Spoedzorg

De Stichting Dienstapotheken Nederland en de KNMP worden in het najaar formeel lid van de Landelijke Tafel

Acute Zorg. Dit markeert een lange aanloop die sinds 2017 genomen is voor erkenning van het gegeven dat farmaceutische zorg 24/7 beschikbaar moet zijn. Apotheekorganisaties zaten op veel plekken al in de Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ) aan tafel.

Professionele Standaard farmaceutische zorg

Richtlijnen

De KNMP-richtlijnen van de Professionele Standaard farmaceutische zorg vormen de basis voor het verlenen van goede farmaceutische zorg door de openbaar apotheker. In januari wordt de herziene KNMP-richtlijn Diabetes Mellitus type 2 geautoriseerd. De herziene richtlijn ondersteunt de openbaar apotheker bij het verlenen van farmaceutische zorg aan patiënten met diabetes in de eerstelijns ketenzorg. In aansluiting op de richtlijn ontwikkelt SFK samen met de KNMP een rapportage die patiënten signaleert die aanvullende farmaceutische zorg behoeven. Ook meet de rapportage de kwaliteit van farmacotherapie op basis van indicatoren.

De nieuwe KNMP-richtlijn Patiëntendossier wordt geautoriseerd. Het patiëntendossier is een essentieel instrument voor het verlenen van goede farmaceutische zorg door de openbaar apotheker.

De richtlijn sluit aan bij de multidisciplinaire richtlijn 'Overdracht van medicatiegegevens in de keten'. Aansluitend op de nieuwe richtlijn Patiëntendossier ontwikkelt de KNMP samen met apothekers een set kwaliteitsindicatoren. Hiermee wil de KNMP, via een landelijke indicatorenvraag in 2025, de aandacht van apothekers vestigen op de nieuwe richtlijn. Tegelijkertijd

wil de KNMP inzicht krijgen in wat apothekers nodig hebben voor een succesvolle implementatie.

De KNMP-richtlijn Medicatiebewaking is herzien. In de richtlijn staan aanbevelingen voor het uitvoeren van medicatiebewaking door de openbaar apotheker in de vier stappen: signaleren, analyseren, afhandelen en evalueren. Een aantal noten is toegevoegd of gewijzigd. Er zijn geen wijzigingen gedaan in de aanbevelingen

zelf, behalve dat de implementatie-aanbeveling rondom labwaarden is komen te vervallen.

De KNMP-richtlijn Ter hand stellen krijgt een aanvulling met twee nieuwe noten. Het gaat om een toelichting over wat ter hand stellen is volgens

de Geneesmiddelenwet, in relatie tot andere zorgwetgeving (WGBO, Wkkgz). En om overwegingen over de wijze waarop de apotheker afspraken maakt met externe zorg- en dienstverleners. De aanbevelingen in de KNMP-richtlijn zijn onveranderd gebleven.

Aan het einde van het jaar wordt de KNMP-richtlijn Astma opengesteld voor commentaar. De richtlijn beschrijft de farmaceutische zorg van de openbaar apotheker voor patiënten met astma als onderdeel van de eerstelijns ketenzorg. De huidige richtlijn is gericht op volwassenen. Voor deze actualisatie is het geneesmiddelenbeleid voor kinderen toegevoegd en is de richtlijn op onderdelen geactualiseerd in samenwerking met de Special Interest Group (SIG) Longen.

Afscheid van richtlijnklaapper

De KNMP neemt begin 2024 afscheid van de richtlijnklaapper Farmaceutische Zorg, ook bekend

als de 'oranje klapper'. De richtlijnklaapper bevat samenvattingskaarten van alle KNMP-richtlijnen uit de Professionele Standaard. Van nieuwe of herziene KNMP-richtlijnen wordt online een samenvattingskaart aangeboden. Deze wordt niet meer in print als 'kaart' voor in de klapper uitgegeven. Ook zullen nieuwe KNMP-leden de richtlijnklaapper niet meer ontvangen.

Minderen en stoppen

Vanuit de multidisciplinaire richtlijn Polyfarmacie bij ouderen zijn vijf nieuwe kennisdocumenten Minderen en stoppen van medicatie ontwikkeld. De kennisdocumenten bieden handvatten voor apothekers en patiënten voor het minder en stoppen van geneesmiddelen bij ouderen vanaf 70 jaar. De documenten zijn vastgesteld door de organisaties SIR, KNMP, NHG, Ephor en NVKG. Diverse experts uit het veld hebben meegelezen. Apotheek.nl heeft aanvullend, in samenwerking met Thuisarts.nl, patiëntteksten voor de kennisdocumenten geschreven. De teksten zijn te raadplegen op beide websites.

Transparantie

HKZ-certificatieschema aansluitend op Professionele Standaard

HKZ is samen met de KNMP gestart met het traject om het HKZ-certificatieschema te herzien in aansluiting op de Professionele Standaard farmaceutische zorg. Via focusgroepen en workshops met apothekers en kwaliteitsmanagers halen de partijen op wat leeft in het veld rondom het HKZ-schema, certificering en kwaliteitszorg. Tevens worden verkennende gesprekken gevoerd met zorgverzekeraars. Ook aan IGJ zal inbreng worden gevraagd.

Kwaliteitsindicatoren

In het voorjaar vindt de jaarlijkse uitvraag van kwaliteitsindicatoren bij openbare apotheken, instellingsapotheken en dienstapotheken plaats.

De uitvraag richt zich op KNMP-richtlijnen uit de Professionele Standaard. Begin augustus ontvangen deelnemende apotheken de benchmarkverslagen kwaliteitsindicatoren farmacie over 2023. Voor openbare apotheken worden de gegeven antwoorden, naast aan de landelijke kengetallen, ook gespiegeld voor de keten of formule en voor de regio, die apothekers hebben vermeld

Opleiding, deskundigheid en professionaliteit

Interprofessioneel leren

Begin 2024 zijn opleiders van huisartsen en opleiders van openbaar apothekers bij elkaar om samen te leren hoe interprofessioneel samenwerken al tijdens de opleiding geëntameerd kan worden. In het voorjaar zijn er twee gezamenlijke opleidingsdagen met het Leids Universitair Medisch Centrum. Drie specialisten in opleiding, te weten huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en openbaar apothekers, gaan samen aan de slag met complexe casuïstiek. In dezelfde periode vindt samen met het Radboud Universitair Medisch Centrum een hackaton plaats met opleidingen uit de volle breedte van het zorgveld.

Onderzocht wordt hoe Interprofessioneel leren een vast thema in de Vervolgopleiding kan worden.

Kaderapothekers

Eind juni start het tweede cohort voor de opleiding tot kaderapotheker met zeven deelnemers met het aandachtsgebied kwetsbare ouderen, zes voor diabetes en vier voor hart- en vaatziekten (HVZ).

Registers en kwaliteitstoezicht op beroepsopleidingen

AGM-profiel

De sectie AGM is gestart met de aanvraag van een AGM-profiel. De AGM verkent met de AGM-leden welke onderwerpen van belang zijn in deze aanvraag. In het najaar is er een verkennend gesprek met de sectie AGM en het Centraal College om het proces op te starten.

Geschillencommissie

De minister heeft ingestemd met de herziene Regeling Specialisme Farmacie (RSF). Nieuw in de RSF is de Geschillencommissie, naast de al bestaande Adviescommissie. De Adviescommissie behandelt alleen bezwaren tegen beslissingen van de Specialist Registratie Commissie (SRC). Daarnaast kunnen er conflicten ontstaan binnen een opleiding, tussen aios en opleider of tussen aios en opleidingsinstituut. Daarin is de SRC geen partij, maar werd zij in het verleden vaak betrokken bij het vinden van een oplossing. Om dit beter te regelen is nu een Geschillencommissie ingesteld. In 2024 wordt gewerkt aan de inrichting van de Geschillencommissie. In de Besluiten Opleidingseisen Ziekenhuisfarmacie en Openbare Farmacie worden de eisen met betrekking tot geschillen opgenomen. Met dit kader kan de commissie begin 2025 haar werkzaamheden starten.

Duurzaamheid

De KNMP heeft samen met andere brancheorganisaties de Green Deal Duurzame Zorg 3.0, 'Samenwerken aan duurzame zorg', ondertekend. De KNMP is verantwoordelijk voor coördinatie van thema vijf van de Green Deal: 'Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik)'. In het kader van de Green Deal doen de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA), de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en de KNMP onderzoek naar geneesmiddelverspilling. Het onderzoek draagt bij aan het identificeren van mogelijke oorzaken van geneesmiddelverspilling en het in kaart brengen van suggesties voor verbeteringen.

De KNMP maakt tevens deel uit van de Coalitie Duurzame Farmacie, een samenwerkingsverband tussen de Bogin (brancheorganisatie voor generieke geneesmiddelenfabrikanten), KNMP, Neprofarm (brancheorganisatie van fabrikanten en importeurs van zelfzorggeneesmiddelen) en de VIG (Vereniging van Innovatieve Geneesmiddelen). De coalitie wil verantwoordelijkheid nemen voor het duurzaam produceren, distribueren en inzetten van geneesmiddelen met de best denkbare effecten op de gezondheid. Tegelijkertijd wil de coalitie een bijdrage leveren aan het minimaliseren van de effecten op het milieu.

Week van Ons Water

Tijdens de halfjaarlijkse actie 'Week van ons Water'

leggen apotheekeams, met materialen van de KNMP, via hun eigen communicatiekanalen uit aan het publiek hoe ze medicijnresten kunnen inleveren. Apotheken vormen een belangrijke schakel bij de inzameling van medicijnresten. Ook kan de apotheker via de ingeleverde medicijnresten inzicht krijgen in de hoeveelheid verspilling van medicatie, met therapie-ontrouw als een van de oorzaken.

Onderzoek

Farmaceutisch praktijkonderzoek onderbouwt het praktisch handelen van de apotheker, maakt het op wetenschappelijk gefundeerde wijze inzichtelijk en draagt bij aan vernieuwing van het vak. Daarom stelt de KNMP regelmatig een onderzoeksbudget beschikbaar en wordt er een onderzoeksagenda samengesteld.

Het COHESION-consortium krijgt de KNMP-onderzoeks-subsidie 2024-2029 toegekend. COHESION staat voor ChrOnic Heart failure Extra pharmacotherapeutic Support Individualized On patient Needs. Het consortium gaat door de apotheker gecoördineerde multidisciplinaire interventies ontwikkelen. Dit gebeurt samen met andere zorgverleners en patiënten.

Zorginnovatie

Digitale zorg

De KNMP inventariseert de toepassing van digitale zorg voor toekomstbestendige farmaceutische patiëntenzorg en spreekt hierover met verschillende stakeholders. In januari staat de BIO (By Invitation Only) Meeting, voor het meest actieve kader van de vereniging, in het teken van Toepassingen van AI in de farmacie. In het voorjaar is digitale zorg een van de onderdelen van de Districtsledenbijeenkomsten over passende zorg in tijden van schaarste.

De branche

Bekostiging

Bekostigingsmodellen

De KNMP bepleit een herinrichting van de bekostiging van de openbare apotheek die meer recht doet aan de zorgfunctie van de openbaar apotheker. Het potentieel van de apotheekzorg wordt nu nog belemmerd door de huidige vorm van bekostiging. Daarom wil de KNMP dat een gedeelte van de bekostiging wordt ingeruimd voor populatiebekostiging (bijvoorbeeld via een abonnementstarief).

In het najaar van 2024 neemt de Tweede Kamer een motie aan van het Kamerlid Van Dijk (CDA) die oproept tot een onderzoek naar alternatieve bekostiging van de farmaceutische zorg, waarmee 'ontpillen' - het verminderen van geneesmiddelengebruik - niet langer wordt ontmoedigd.

minister verwacht de eerste resultaten in het voorjaar van 2025.

Contracteerproces

De KNMP brengt met een evaluatie het contracteerproces 2024 in kaart. Dat doet de KNMP op basis van een enquête, gehouden onder de zes zorgmakelaars voor de openbare farmacie. Uit de enquête blijkt onder meer dat de snelheid van het proces is verbeterd ten opzichte van 2023. De Handvatten Contractering van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) hebben echter nog niet geleid tot de omslag

in de contractering naar een constructief gesprek over toekomstbestendige farmaceutische zorg.

De KNMP concludeert dat met het huidige contracteerproces zorgaanbieders en zorgverzekeraars de maatschappelijke opgaven, zoals benoemd in het IZA, nog niet voldoende adresseren in de contracten. Respondenten geven in de enquête aan dat zorgverzekeraars alleen bij uitzondering openstaan voor een dialoog over bijvoorbeeld personeelstekorten, geneesmiddelenkortingen of samenwerking tussen zorgaanbieders. De meerderheid van de zorgverzekeraars en openbare apotheken blijkt op 12 november 2023, de start van het overstapseizoen voor zorgverzekeringen, nog geen contract te hebben afgesloten voor 2024. Dit maakt het voor verzekerden lastig een passende zorgverzekering te kiezen. De KNMP gaat in gesprek met betrokken partijen over verbeteringen rondom het contracteerproces.

Uitspraak College van Beroep

Eind januari stelt het College van Beroep voor het bedrijfsleven vast dat de zevende facultatieve prestatie 'Begeleiding en verbeteren van geneesmiddelengebruik in samenwerking met de huisarts' (Fp7) in overeenstemming is met de randvoorwaarden op grond van de Wet marktwerking gezondheidszorg (Wmg). Deze prestatie is door de NZa vastgesteld per 1 januari 2023. De KNMP is daarmee in het ongelijk gesteld over de ingebrachte bezwaren tegen genoemde facultatieve prestatie. De KNMP ondernam eerder juridische stappen, omdat de apothekersorganisatie van mening was dat een facultatieve prestatie alleen door de NZa kan worden vastgesteld als er voldoende afwijking is met de bestaande prestatiebeschrijvingen. Tevens meende de KNMP dat de NZa niet bevoegd is haar wettelijke bevoegdheid tot het vaststellen van voorwaarden, voorschriften en beperkingen bij contractpartijen neer te leggen. Met de uitspraak van de hoogste bestuursrechter is duidelijk dat de Wmg ruimere mogelijkheden biedt dan de KNMP mogelijk (en wenselijk) acht.

Informatiebeleid

Gegevensuitwisseling in de zorg

De KNMP en andere zorgkoepels doen een oproep aan de Tweede Kamerleden vaart te maken met een betere en snellere uitwisseling van gezondheid- en medicatiegegevens van patiënten, zeker in acute zorgsituaties. De zorgpartijen pleiten gezamenlijk voor een opt-out-regeling voor het delen van medicatiegegevens in de acute zorg. Veel kwetsbare patiënten gaan er onterecht vanuit dat hun gegevens al beschikbaar zijn voor zorgverleners. De KNMP pleit ook voor een vergelijkbare regeling voor niet-acute gegevensuitwisseling in de zorg. Dit zou de toestemming voor het delen van medicatiegegevens in de bredere zorg vergemakkelijken en de patiëntveiligheid verder bevorderen.

Medicatieproces 9 en Medicatiebewaking

Begin december ondertekent de Stichting ICT & Farmacie namens de sector Openbare Farmacie een contract met PharmaPartners en Sanday voor het inbouwen van Medicatieproces 9 en Medicatiebewaking. Dit is een belangrijke stap voor de beroepsgroep. Op termijn zullen apothekers over meer medicatiegegevens beschikken van een patiënt. Zo kunnen apothekers de medicatiebewaking en de zorg rondom een patiënt verder optimaliseren. De belangrijke stap binnen het landelijke Programma Medicatieoverdracht werd officieel gevierd met vertegenwoordigers van de KNMP, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), landelijk programma Medicatieoverdracht, PharmaPartners, Sanday, en de sector Openbare Farmacie. Het

programma VIPP Farmacie, dat werkt aan het versterken van medicatieveiligheid en samenwerking tussen zorgverleners door actuele medicatiegegevens snel en nauwkeurig uit te wisselen, bevindt zich dan in de kickstartfase.

Gezamenlijke ontwikkelagenda AIS'en

Op 19 maart vindt het eerste leveranciersoverleg plaats met vertegenwoordigers van gebruikersraden, Apotheek Informatie Systeem(AIS)-leveranciers en de Advies Commissie Informatie Beleid (ACIB). In dit overleg zal het overzicht van projecten, wet- en regelgeving, plannen en ideeën worden opgesteld, waarna impact en prioriteit kan worden bepaald. Zo ontstaat een gezamenlijke ontwikkelagenda die regulier zal worden bijgewerkt.

Mijn Mitz

De KNMP heeft samen met VZVZ afspraken gemaakt over het door het apotheekteam samen met de patiënt vastleggen van de toestemmingskeuze in MijnMitz, zodat de patiënt niet zelf met DigiD hoeft in te loggen. Mitz is een veilige online toestemmingsvoorziening. In de AIS'en wordt dit jaar de 'SamennaarmijnMitz'-knop ingebouwd door de leveranciers. Met het toekennen van de vergoedingsregeling onderkent Zorgverzekeraars Nederland dat de apotheek een belangrijke rol vervult bij het stimuleren en ondersteunen van patiënten in het gebruik van de toestemmingsfunctionaliteit. Dat sluit goed aan op het intensieve contact dat de apotheker heeft met chronische en kwetsbare patiënten.

Falsified Medicines Directive (FMD)

In de factsheet 'Op weg naar succesvol werken met FMD: resultaten en adviezen' van de IGJ worden hun bevindingen en verwachtingen van apothekers uiteengezet. De IGJ heeft hiervoor in 2023 apotheekhoudenden bezocht, gesproken en aangeschreven om de naleving van de Falsified Medicines Directive (FMD)-veiligheidskenmerken te controleren. De IGJ constateert dat het

scannerprobleem vanaf december 2023 is opgelost, dankzij de inzet van apotheekhoudenden, hun hard- en softwareleveranciers, de stichting Nederlandse Medicijnen Verificatie Organisatie (NMVO) en de KNMP. Het aantal dubbele meldingen blijft hoog en de IGJ verwacht dat apotheekhoudenden beschikken over een procedure met daarin concrete richtlijnen voor de controle op FMD en de benodigde acties naar aanleiding van waarschuwingssignalen. Voor het opstellen van de procedure kunnen apothekers de KNMP-werkinstructie gebruiken.

In de zomer vraagt de IGJ diverse apotheekhoudenden om ontbrekende FMD-gegevens van geneesmiddelen te verstrekken. Daarnaast laat de IGJ weten dat apotheekhoudenden zonder aansluiting of werkinstructie, of die veel waarschuwingssignalen krijgen, de bijzondere aandacht van de IGJ hebben.

Beschikbaarheid geneesmiddelen

Begin 2024 wordt bekend dat het aantal geneesmiddelentekorten in Nederland over 2023 hoger is dan ooit. KNMP Farmanco telt een aantal van 2292 tekorten in 2023, tegenover 1514 in 2022. Uit een aanvullende impactanalyse van de apothekersorganisatie blijkt dat zo'n 5 van de 13 miljoen medicijngebruikers in Nederland zijn geconfronteerd met de gevolgen van tekorten.

Openbare- en ziekenhuisapotheken waren aan personeelskosten door tekorten in 2023 ongeveer 220 miljoen euro kwijt. Een gemiddelde apotheek in ons land is één Fte kwijt aan het aanpakken van tekorten.

Uit een analyse die de Stichting Farmaceutische Kengetallen voor de KNMP uitvoert blijkt dat als naar een alternatief moet worden gezocht, de patiënt in één op de zeven gevallen een geneesmiddel krijgt met een andere werkzame stof. Voor de patiënt betekent de, door leveringsproblemen gedwongen, overzetting mogelijk een suboptimale behandeling. Voor

apothekers en voorschrijvers leidt dit alles tot extra werkzaamheden.

Landelijke en regionale media berichtten naar aanleiding van de cijfers over de geneesmiddelentekorten. Gedurende het hele jaar blijft er aandacht van de media voor de tekorten.

Half februari schrijft demissionair minister Dijkstra (VWS) naar aanleiding van Kamervragen van Claassen (PVV) dat de eerste afspraken zijn gemaakt over het aanpassen van het preferentiebeleid om de nadelige effecten en risico's op geneesmiddelentekorten te verkleinen. Zorgverzekeraars en leveranciers hebben afgesproken om de mogelijkheid te bieden om prijzen aan te passen bij overmachtssituaties, de inkoop te spreiden met een contractduur van maximaal twee jaar en het boetebeleid aan te passen. Net als de zorgverzekeraars en leveranciers ziet de KNMP de aanpassingen van het preferentiebeleid als een begin. De KNMP blijft in gesprek met de andere partijen over meer oplossingen om de beschikbaarheid van de geneesmiddelen te vergroten en om apothekers op de kortere termijn meer ruimte te geven bij de omgang met de tekorten.

Eind februari stellen verschillende fracties in de Tweede Kamer vragen over de tekorten. Als de Tweede Kamer in maart debatteert over de tekorten worden negen moties ingediend, die onder andere oproepen om te komen tot een alomvattende, samenhangende strategie om geneesmiddelentekorten tegen te gaan waarbij aandacht is voor een evenwichtiger preferentiebeleid. Begin april roept de Tweede Kamer

de minister voor de derde keer in korte tijd naar de kamer. Dit keer is de aanleiding het tekort aan salbutamol.

Begin juni vragen Tweede Kamerleden de minister het preferentiebeleid aan te passen en kritische geneesmiddelen en geneesmiddelen

met een omzet van minder dan een miljoen euro uit te sluiten van het preferentiebeleid. De bewindspersoon noemt de huidige situatie "heel zorgelijk" en geeft aan dat we niet ver afzitten van een "noodsituatie", maar dat de aanpassing van het preferentiebeleid aan het nieuwe kabinet is. NHG, LHV en KNMP geven gezamenlijk richting de nieuwe minister Agema aan dat de voorgestelde maatregelen, zeker op korte termijn, onvoldoende zijn en dragen oplossingen aan die voornamelijk zijn gericht op de korte termijn. Eind december publiceert het ministerie van VWS een brochure over geneesmiddelentekorten. In het document benoemt VWS onder meer de oorzaken voor tekorten en de inspanningen van de apotheker. Tevens is er aandacht voor oplossingen die vanuit voorschrijvers en apothekers worden geïnitieerd. Eenzelfde medicijn van een ander merk, een andere sterkte, een andere toedieningsvorm, import, bereidingen en een beperking van de afleverhoeveelheid.

Onderzoeksbureau Gupta Strategists presenteert begin oktober, in opdracht van Zorgverzekeraars Nederland, een onderzoek naar de oorzaken van het tekort aan geneesmiddelen. De belangrijkste conclusie is dat tekorten vaak door combinaties van factoren ontstaan, maar ook dat het huidige preferentiebeleid niet helpt om het tekort snel op te lossen. Het beleid vormt vooral een probleem wanneer meerdere verzekeraars

hetzelfde geneesmiddel als preferent aanwijzen, waardoor er bij een tekort vrijwel geen alternatief meer voorhanden is.

Arbeidsmarktbeleid

De KNMP is geen cao-partij. Wel ondersteunt de KNMP de cao-partijen door het cao-secretariaat te verzorgen.

Cao Apothekers in Dienstverband

De Vereniging Apothekers in de Dienstverband (VAD) schort in maart de cao-onderhandelingen op met de werkgeverspartijen (WZOA en ASKA) voor de Cao Apothekers in Dienstverband. Partijen bereiken aan het begin van de zomer alsnog een onderhandelaarsakkoord waarmee de achterbannen van de organisaties instemmen. Daarmee treedt de Cao Apothekers in Dienstverband in werking. De nieuwe cao heeft een looptijd van 1 maart 2024 tot 1 maart 2025.

Cao Apotheken

Voor de Cao Apotheken doen de vakbonden FNV en CNV in maart publiekelijk een oproep tot een beter loonbod door de werkgevers (WZOA en ASKA). Eind mei geven werknemers- en werkgeversorganisaties een noodsignaal af aan minister Dijkstra van Medische Zorg aangezien op 1 juli de Cao Apotheken afloopt. De onderhandelingen tussen werkgeversorganisaties en de vakbonden over deze cao zijn vastgelopen. Partijen roepen de overheid op om in te grijpen. De KNMP steunt de oproep van werkgevers en werknemers. Apothekersassistenten en andere apotheekmedewerkers behoren een fatsoenlijk salaris

te verdienen. Dit moet voor de werkgevers echter wel betaalbaar zijn. Dat is het nu niet, waardoor ingrijpen van de overheid nodig is. Op zaterdag 1 juni houden FNV en CNV in Utrecht een landelijke actiebijeenkomst voor apothekersassistenten voor een goede cao. Er volgen stiptheidsacties en in het najaar leggen apothekemedewerkers in het hele land het werk neer tijdens regionale stakingsacties. De estafettestaking voor een betere Cao Apotheken bouwt op naar de landelijke actiedag op dinsdag 12

november. Vele duizenden apothekemedewerkers en apothekersassistenten voeren op 12 november in Den Haag actie voor een hoger salaris en een betere Cao Apotheken. In de tweede helft van november zijn er in verschillende regio's meerdaagse stakingen. In december kondigen de bonden stakingen aan tijdens de kerstweek. De vakbonden willen op 23, 24 en 27 december landelijk staken, waardoor in combinatie met de weekends en de kerstdagen openbare apotheken negen dagen dicht zullen zijn. De KNMP maakt zich hier ernstig zorgen over. De keten van farmaceutische zorg kan dit niet aan. Het brengt grote risico's met zich mee, zowel voor patiënten als voor de veiligheid van apothekerspersoneel. De werkgeversorganisaties ASKA en WZOA vragen in een kort geding het oordeel van de rechter over de toelaatbaarheid van deze meerdaagse

staking. Op 18 december verbiedt de rechter CNV en FNV om in de periode 23 december tot 30 december 2024 enige staking of werkonderbreking, dan wel enige andere collectieve actie te organiseren. Dit doet de rechter omdat het verbod dringend noodzakelijk is ter bescherming van de volksgezondheid en van kwetsbare mensen in de samenleving.

Begin december neemt de Tweede Kamer een motie aan waarin aandacht wordt gevraagd voor de salarissen van de apothekemedewerkers. De indieners Tielen (VVD) en Paulusma (D66) verzoeken de minister om zorgverzekeraars en zorgaanbieders te wijzen op de IZA-afpraak dat de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) als index dient te worden gehanteerd voor loonstijgingen.

Instroom

De KNMP ontsluit op Wereld Apothekersdag materialen die apothekers kunnen gebruiken bij het geven van voorlichting over het vak. De materialen bestaan onder meer uit presentaties, lesplannen en opdrachten die kunnen worden ingezet voor jong en oud om leerlingen te inspireren voor het apothekersvak. Tevens is er een inspirerende video om apothekers aan te moedigen de samenwerking met de lokale ROC op te zoeken.

Dienstverlening/Expertisecentra

Geneesmiddelinformatie

Actueel, toegankelijk en gebruiksvriendelijk

In februari komt de 54e editie van het Informatorium Medicamentorum (IM) uit. De hernieuwde geelgekleurde uitgave bevat 77 extra pagina's aan informatie ten opzichte van de vorige editie. Zo zijn er veertig nieuwe geneesmiddelteksten toegevoegd en is veel informatie geactualiseerd. Een opvallende vernieuwing

is de uitbreiding van de doseringsinformatie.

Het Geneesmiddel Informatie Centrum (GIC) geeft over het IM op de Kennisbank colleges aan aankomende apothekers van de drie universiteiten.

Apotheek.nl: betrouwbare en begrijpelijke informatie

Samen met enthousiaste apothekers neemt de KNMP video's op over geneesmiddelen: van de werking tot en met waarschuwingen. De video's worden geplaatst op de bijbehorende medicijnpagina op Apotheek.nl, waar ze beschikbaar komen voor gemiddeld 2 miljoen bezoekers per maand. Apotheek.nl heeft verschillende functionaliteiten die apothekers, apothekersassistenten en apotheekmedewerkers kunnen inzetten in het gesprek met patiënten. Denk aan het direct mailen van een medijntekst naar een patiënt, zodat die de informatie thuis nog eens kan nalezen. Of aan de instructievideo's, die apothekers en apotheekmedewerkers samen met de patiënt kunnen bekijken bij een eerste uitgifte. Voor leden heeft de KNMP een e-learning ontwikkeld met zeven handige tips om Apotheek.nl effectief in te zetten.

Apotheek.nl wint in 2024 voor het zevende jaar op rij een award voor 'Website van het Jaar' in de categorie gezondheid, ditmaal voor de award 'populairste'. De award 'Website van het Jaar' is de grootste online publieksprijs die jaarlijks wordt uitgereikt. Websites worden beoordeeld op inhoud, navigatie, ontwerp en aanbevelingsintentie.

Productzorg en Bereiden

KNMP Farmanco

KNMP Farmanco is dé website voor geneesmiddeltekorten en oplossingen. Farmanco informeert sinds 2004 over tekorten in Nederland. Op de website is te zien welke geregistreerde geneesmiddelen niet beschikbaar zijn, wat hiervan de oorzaak is en wat de verwachte datum is waarop een geneesmiddel weer beschikbaar komt. Onder de opvallende tekorten in 2024 zijn het tekort aan vloeibare orale antibiotica en het langdurige ernstige tekort aan salbutamol aerosol.

Vanuit Farmanco worden alle tekorten nauwlettend in de gaten gehouden en besproken met IGJ en CBG.

Collegiaal doorleveren

De KNMP heeft een knelpuntennotitie aangeboden aan de minister over het oplossen van de problemen die bij bereidende apotheken ontstaan. Hierin wordt aandacht gevraagd voor de vergoedingen, de administratieve lasten en het eenvoudiger maken van collegiaal doorleveren. De minister wil deze problemen

aanpakken op basis van aanvullende consultaties met belanghebbenden. Begin december publiceert VWS de nieuwe beleidsregel 'Collegiaal doorleveren en ter hand stellen van apotheekbereidingen' in de Staatscourant. De ingangsdatum is 1 februari 2025. De VWS-beleidsregel vervangt de door de IGJ opgestelde Circulaire 'Handhavend optreden bij collegiaal doorleveren van eigen bereidingen door apothekers'. Hiermee is een zuiverdere rolverdeling tussen het ministerie van VWS en de IGJ bewerkstelligd. De belangrijkste wijziging is dat apotheken een gedoogverklaring moeten hebben voor het collegiaal doorleveren van eigen apotheekbereidingen. Hierbij geldt dat de inspectie altijd vooraf toetst of de apotheek aan de voorwaarden voldoet in plaats van dat er alleen sprake is van een mogelijke toetsing achteraf. Dit heeft als doel om de kwaliteit en veiligheid van apotheekbereidingen die collegiaal worden doorgeleverd, beter te kunnen borgen.

Medicatiebewaking

Het Geneesmiddel Informatie Centrum van de KNMP en de stichting Health Base ronden in 2024 gezamenlijk de herziening van de medicatiebewakingsadviezen bij de contra-indicatie Pulmonale Hypertensie en de Ziekte van Parkinson af. De werkwijze en uitkomsten van de herziening van de contra-indicatie Hypertensie zijn gepubliceerd in het internationale, wetenschappelijke tijdschrift Frontiers in Pharmacology.

De KNMP heeft, samen met apothekers, artsen en specialisten op het gebied van rijvaardigheid, de verkeersdeelname-adviezen herzien voor opioïden en benzodiazepines. De nieuwe adviezen zijn beschikbaar via het Informatorium Medicamentorum, de G-Standaard, Apotheek.nl en Rijveiligmetmedicijnen.nl.

Voor Wereld DNA-dag stelt de KNMP via haar website een dossier ter beschikking aan haar leden over

farmacogenetica. Ook Apotheek.nl bevat een pagina over medicijnen en genen. Farmacogenetica wordt steeds belangrijker bij het kiezen van de juiste dosering en het juiste geneesmiddel, en sluit aan bij het streven naar personalized medicine.

Tijdens de Week van Gezond Zwanger Worden (van 17 tot en met 21 juni) kunnen apothekers publieksmaterialen van de KNMP gebruiken om patiënten bewust te maken van het belang om een zwangerschap of kinderwens door te geven aan de apotheker. De apotheker voert medicatiebewaking uit en adviseert de (toekomstige) zwangere patiënt over veilig medicatiegebruik. Er zijn materialen voor de eigen sociale media kanalen en voor het wachtkamerscherf in de apotheek. De themaweeek Gezond Zwanger Worden volgt uit het actieprogramma Kansrijke Start, een initiatief van het ministerie van VWS.

De naam van de contra-indicatie 'morbide obesitas' verandert vanaf 1 juni naar 'obesitas met BMI ≥ 40 kg/m²'. De nieuwe term verduidelijkt op welke patiënten deze contra-indicatie van toepassing is. Daarnaast suggereert 'morbide obesitas' onterecht dat deze vorm van obesitas altijd gepaard gaat met morbiditeit, en dat dit niet geldt voor andere vormen van obesitas.

Medisch Farmaceutische Beslisregels

Vanaf februari 2024 vindt de medicatiebewaking van contra-indicaties uitsluitend plaats via Medisch Farmaceutische Beslisregels (MFB's) in systemen op basis van de G-Standaard. De klassieke contra-

indicatiebestanden in de G-Standaard zijn per 1 februari 2024 vervallen in de G-Standaard. Om die reden zijn op de KNMP Kennisbank de medicatiebewakingsadviezen voor contra-indicaties alleen nog onder de kop Medisch Farmaceutische Beslisregels te raadplegen.

De MFB's voor de bewaking op verminderde nierfunctie zijn verbeterd na feedback uit de praktijk. Hierdoor zijn er minder onterechte signalen.

Adviesraad MFB's

Op 24 juni 2024 vindt de eerste bijeenkomst van de adviesraad MFB's plaats. De adviesraad bestaat uit vertegenwoordigers van de KNMP, NHG en NVZA. De adviesraad adviseert over de prioritering van de ontwikkelagenda van de MFB's. Dankzij deze bestuursstructuur worden openbaar apothekers, huisartsen en ziekenhuisapothekers gezamenlijk betrokken bij de ontwikkeling van de MFB's.

AI en literatuuranalyse

De KNMP onderzoekt met welke AI-modellen het zoeken en screenen van literatuur efficiënter uitgevoerd kan worden. Bovendien wordt een database opgebouwd waarmee AI in de toekomst beter getraind kan worden.

Farmaceutische kengetallen

Ondersteuning regio's

Regionale samenwerkingsverbanden van openbaar apothekers kunnen via de SFK kosteloos toegang

krijgen tot getotaliseerde data van de regio. Met behulp van BI-tool SFK Select kunnen apothekers zelf regionale tellingen van verstrekte geneesmiddelen maken, om de regionale ontwikkelingen te monitoren. Het abonnementsmodel voor SFK-deelnemers is vereenvoudigd. Nagenoeg alle technisch verouderde rapportages zijn uitgezet of in een technisch vernieuwde omgeving opnieuw opgebouwd.

Binnen de kaders die de vereniging stelt realiseert de SFK meer inkomsten uit commerciële opdrachten voor niet-apothekers. De SFK werkt hiervoor met een binnen het KNMP-bureau afgestemd gestandaardiseerd model om de prijs van de opdracht te bepalen.

G-Standaard

Op verzoek van diverse afnemers van de G-Standaard werkt Z-Index aan een gedragen plan van aanpak om te starten met een pilot om sneller informatie te delen bij een tekortenbesluit, bij nieuwe generieke geneesmiddelen en bij een tijdelijk tekort aan een preferent geneesmiddel. Het uiteindelijk realiseren van de technische oplossingen vraagt om inzet van meerdere partijen, waaronder de softwareleveranciers en overheidsinstanties. Voor de KNMP horen hier vanzelfsprekend goede randvoorwaarden voor apothekers bij, zoals medicatiebewaking en declaratiezekerheid.

ICT Roadmap

De ICT Roadmap is het programma gericht op het versterken van de interne informatievoorziening en het vernieuwen van enkele digitale producten. Het programma is overzichtelijk vormgegeven op basis van herkenbare thema's zoals Bedrijfsvoering, Digitale werkplek en Digitale diensten. Deze drie hoofdthema's worden ondersteund door de thema's Informatiebeveiliging, Basis op orde en Organisatie.

Naast de realisatie van een groot aantal operationele projectactiviteiten is volop aandacht besteed aan het ontwikkelen van een integrale visie op het digitaliseringsvraagstuk. Dit traject wordt in 2025 afgerond. Naast deze visievorming is in 2024 ook een stabiele basis gelegd door het wegwerken van achterstanden en het actualiseren van het beheer.

Basis op orde

In 2024 is bewust en gericht gewerkt aan het op orde brengen van de technische en beheersmatige basis binnen de IT-omgeving. Dit betreft het wegwerken van achterstanden op het gebied van systeemonderhoud, updates en het vervangen van verouderde infrastructuur. Door het actualiseren van software en het migreren van kritieke systemen naar beter beheersbare en veiligere omgevingen, is de stabiliteit en betrouwbaarheid van de IT-omgeving aanzienlijk verbeterd. In 2025 wordt de focus verlegd naar het verder verbeteren van de beheerprocessen en het verdergaande standaardiseren van functionaliteiten en werkwijzen.

Organisatie

In 2024 is gewerkt aan de verdere professionalisering van de ICT-organisatie. Daarbij ligt de focus op het versterken van de interne structuur, het aanbrengen van regie op dienstverlening, het voorbereiden van keuzes richting toekomst en het werven van nieuwe collega's. De eerste fase van het sourcingbeleid is afgerond. Hierbij is gekeken naar de optimale verdeling tussen interne uitvoering en uitbesteding met als doel meer wendbaarheid, duidelijker verantwoordelijkheden

en betere aansturing van leveranciers. Daarnaast is een begin gemaakt met het opzetten van een doelarchitectuur. Deze moet richting geven aan toekomstige IT-keuzes en zorgen voor samenhang tussen processen, applicaties, data en infrastructuur. Dit vormt een belangrijke basis voor verdere digitalisering en het versterken van de strategische rol van ICT binnen de organisatie.

Digitale diensten

Enkele digitale diensten zoals Apotheek.nl en de Kennisbank hebben een eerste (grote) update gekregen. Publieke voorlichtingsinformatie gericht op het gebruik van medicatie kan nu ook via apotheekinformatiesystemen aan de apothekers worden aangeboden waardoor cliënten beter kunnen worden geïnformeerd. De Kennisbank heeft een nieuwe gebruikersinterface gekregen, maar de werkelijke veranderingen (gericht op het verhogen van de stabiliteit) hebben onder water plaatsgevonden. In 2024 is een start gemaakt met de vormgeving van een nieuwe integrale digitale visie voor de KNMP. Deze nieuwe visie moet richting geven aan de verdere ontwikkeling van het portfolio.

Informatiebeveiliging

In 2024 zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van informatiebeveiliging. Zo is gestart met de implementatie van de ISO 27001 norm als fundament voor een structurele aanpak van informatiebeveiligingsrisico's. Daarnaast is er ingezet op het vergroten van intern bewustzijn, onder andere via gerichte bewustwordingscampagnes en trainingen. Periodieke kwetsbaarheidstesten zijn uitgevoerd om de digitale weerbaarheid te toetsen, en enkele verouderde systemen zijn aangepast of vervangen.

Bedrijfsvoering

Eind 2024 is het onderdeel HR van AFAS live gegaan ter vervanging van YouForce. Hierbinnen vallen de personeelsadministratie en de salarisverwerking. Medewerkers kunnen met behulp van de AFAS

Pocket app of via AFAS Insite hun eigen gegevens inzien, waaronder de salarisstroom. Op eenvoudige wijze kunnen verlofaanvragen en declaraties worden ingediend. De ingediende aanvragen worden automatisch ter goedkeuring aan de betreffende managers voorgelegd en verwerkt.

De resterende ondersteunende processen, waaronder financiën en CRM, worden in 2025 overgezet naar AFAS.

De digitale werkplek

In 2024 zijn enkele stappen gezet in de doorontwikkeling van de bestaande digitale werkplek.

Het jaar staat in het teken van het realiseren van enkele quick-wins om de gebruikerservaring direct te verbeteren, zoals het vervangen van de AV-apparatuur en het gebruik van een samenwerkingsomgeving. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor een grotere transitie: de migratie van de digitale werkplek naar een cloudgebaseerde omgeving. In dat kader zijn er verkenningen uitgevoerd, randvoorwaarden in kaart gebracht en een start gemaakt met de vormgeving van een nieuwe architectuur. De transitie zal in 2025-2026 worden afgerond.

GPTW-certificering

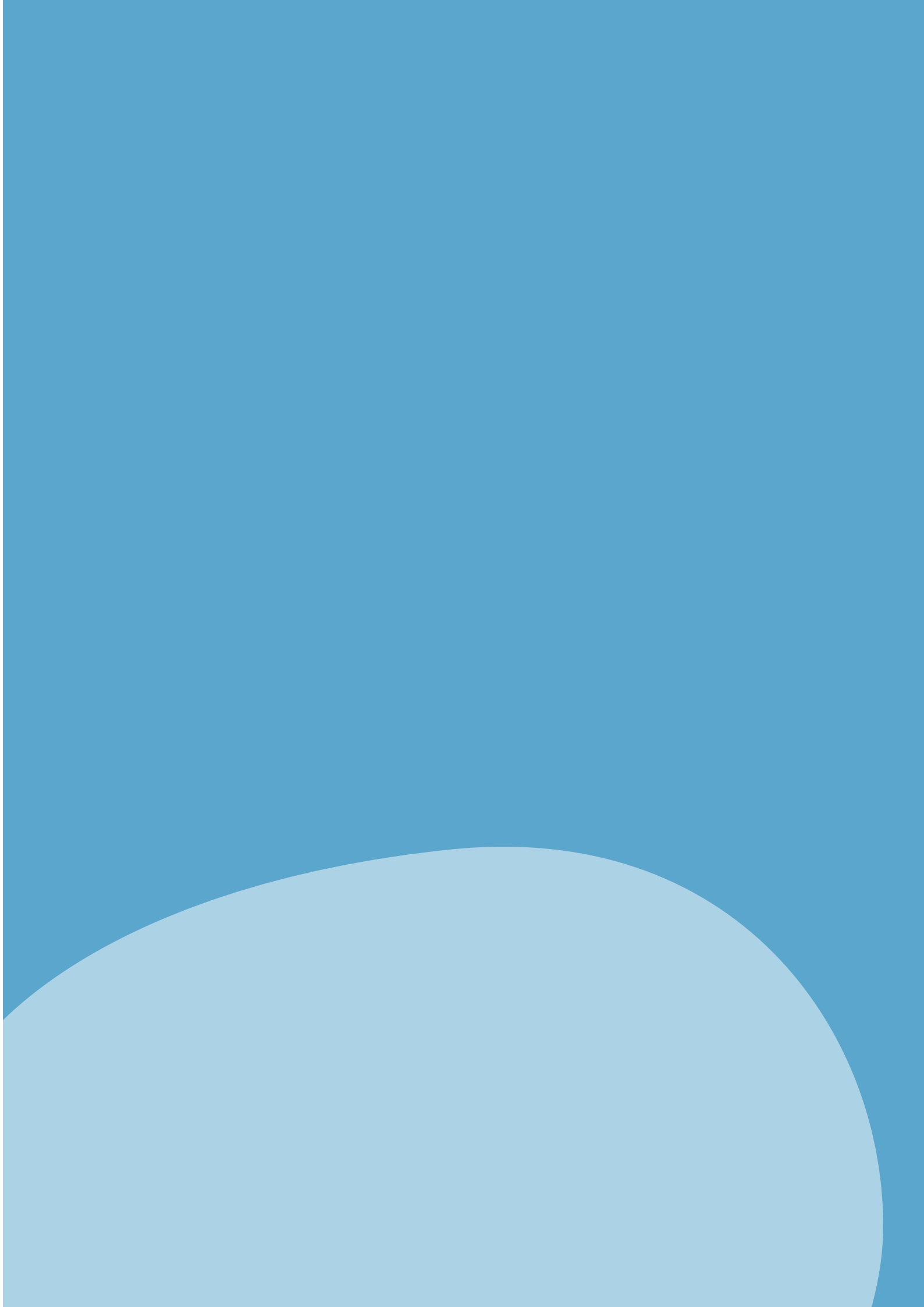
Om de vereniging zo goed als mogelijk te blijven ondersteunen is een optimale bureaubezetting van belang. Alleen door goede samenwerking kan de vereniging optimaal ondersteund worden bij het behalen van de doelstellingen. In 2024 zijn er verschillende initiatieven om bestaand talent binnen de KNMP te blijven boeien en binden en nieuw talent aan te trekken. Zo zijn de kernwaarden geherdefinieerd. Zij dragen in hoge mate bij aan de organisatiecultuur die de KNMP binnen het bureau wil bereiken. Een cultuur waar organisatiebreed wordt gedacht, medewerkers met elkaar in verbinding staan en verantwoordelijkheden worden gegeven en genomen. Daarnaast is het besluitvormingsproces visueel inzichtelijk gemaakt en beschikbaar gemaakt voor iedereen en zijn organisatiebrede werkgroepen georganiseerd. Tevens zijn activiteiten vanuit de activiteitencommissie toegankelijker geworden, best practices op verschillende afdelingen gedeeld en er is meer verbinding gezocht tussen afdelingen. Ook is extra aandacht voor vitaliteit. De KNMP hecht er waarde aan

om het effect van deze acties jaarlijks te evalueren en bij te sturen waar dat noodzakelijk is.

De KNMP heeft in 2024 daarom wederom het medewerkersonderzoek van Great Place To Work (GPTW) uitgezet. Dit heeft geleid tot een Trust Index score van 76%. Wat onder meer inhoudt dat medewerkers binnen de KNMP een hoge mate van respect voor elkaar ervaren, er veel aandacht is voor ieders persoonlijke situatie en een grote bereidheid is om collega's te helpen. Ook is met deze Trustindex her-certificering als een Great Place To Work voor het tweede jaar op rij behaald.

Deze her-certificering erkent niet alleen de positieve werkomgeving binnen de KNMP, maar biedt ook nieuwe mogelijkheden om onderscheid te maken op de arbeidsmarkt. Naar de toekomst zal deze positionering steeds belangrijker worden om voldoende talent naar de KNMP toe te blijven trekken.

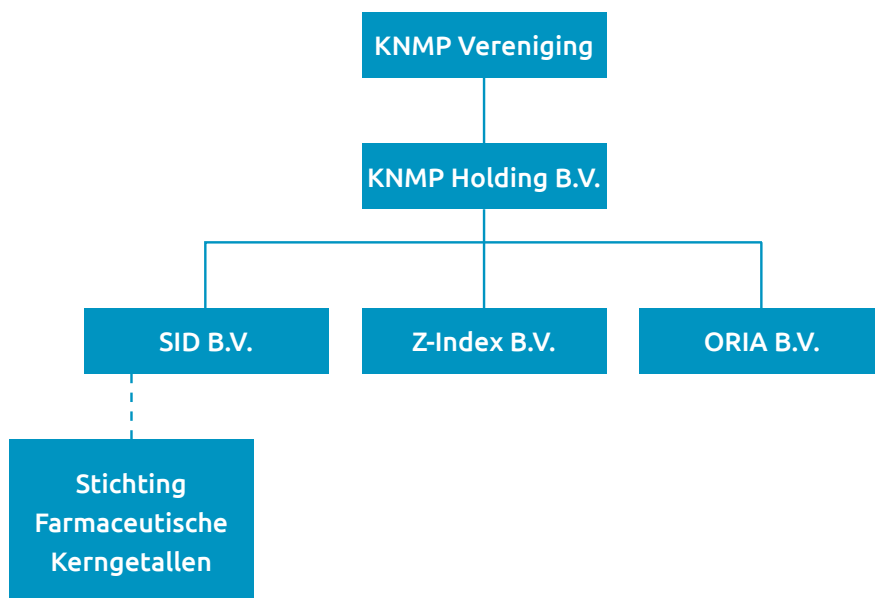

Financiële verantwoording

Bij dit jaarverslag is de jaarrekening 2024 opgenomen van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (hierna: de KNMP). Deze jaarrekening bevat de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening van KNMP Vereniging en haar 100% groepsmaatschappijen KNMP Holding B.V., Z-Index B.V., SID B.V. en ORIA B.V. In ORIA B.V. vinden momenteel geen activiteiten plaats.

Juridische structuur KNMP

Leden

Leden van de KNMP per 31 december 2024

	2024	2023
Gevestigde apothekers openbare apotheek	1.917	1.941
Tweede apothekers openbare apotheek	1.154	1.089
Apothekers werkzaam in ziekenhuis	671	677
Industrieapothekers	146	165
Apothekers Geneesmiddel & Maatschappij	686	538
Apothekers niet praktiserend	945	1.092
Totaal generaal	5.519	5.502
Waarvan verblijvend in het buitenland	142	152

Overige informatie

Investeringsen

De KNMP verricht jaarlijks investeringen in lijn met en ter continuering van de normale bedrijfsuitoefening. Voor een nadere detaillering van de investeringen, die in het boekjaar zijn gedaan, wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening.

Financiële positie

Het totaal eigen vermogen van de vereniging bedraagt ultimo 2024 euro 12,3 miljoen, hetgeen door het saldo van operationeel verlies van euro 0,9 miljoen en afname van de ongerealiseerde koerswinsten met euro 0,2 miljoen in 2024 een afname van euro 1,1 miljoen is ten opzichte van de stand ultimo 2023. De vereniging kent geen langlopende schulden en de activa zijn grotendeels in liquide vorm aanwezig. Op basis hiervan kan de financiële positie van de vereniging op zowel korte als lange termijn zeer solide worden genoemd.

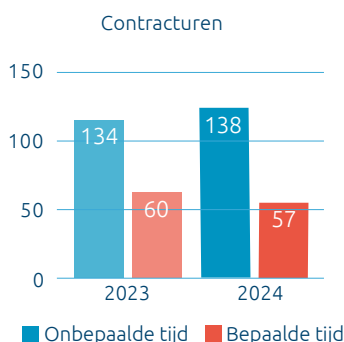
In de Algemene Vergadering van juni 2022 zijn de financiële kaders van de vereniging vastgesteld voor de jaren 2023 tot en met 2025. Deze kaders voorzien onder meer in een handhaving van de algemene reserve tot maximaal 85% van de personele kosten in enig jaar. Het surplus ultimo 2024 staat in beginsel ter beschikking aan de (zakelijke) leden.

Human resources

Het bureau van de KNMP ondersteunt de vereniging om de rol van de apotheker als medicatiespecialist te versterken. Dat gebeurt niet alleen vanuit het kantoor in Den Haag, maar sinds het hybride werken z'n intrede heeft gedaan, vanuit vele plekken in Nederland.

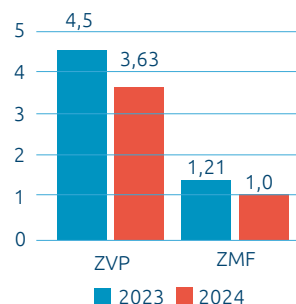
Voor de medewerkers is het hierdoor mogelijk om het meest effectieve werkpatroon in te regelen, dat hen in staat stelt een zo effectief mogelijke bijdrage te leveren aan de gestelde prioriteiten voor de vereniging. Medewerkers worden gestimuleerd om een gezonde work-life balance in te richten. Over het geheel werken de meeste medewerkers 50% van hun tijd vanuit de KNMP. Om een gezonde work-life balance te behouden wordt ook actief aandacht besteed aan ziektepreventie.

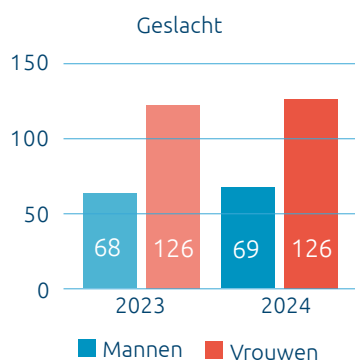
Dit is te zien in het relatief lage ziekteverzuim percentage van 3,63%. De ziekmeldingsfrequentie van 1,0 gemiddeld neemt iets af ten opzichte van een jaar eerder. Het bureau is 2024 geëindigd met nagenoeg hetzelfde aantal medewerkers als 2023. Dit zegt echter weinig over het tussentijds verloop en de inspanningen die zijn

geleverd ten aanzien van de Werving & Selectie. Vooral dat laatste is nodig om de bezetting voor de KNMP op een dusdanig peil te houden dat de vereniging ook goed en professioneel ondersteund kan blijven worden. Op een steeds krappere arbeidsmarkt blijft dit een uitdaging. Het herverdelen van de verantwoordelijkheden over een niet altijd volledige bezetting alsmede het schuiven van prioriteiten is dan ook een voortdurend punt van aandacht. De aanhoudende arbeidsmarkt heeft ertoe geleid dat vacatures over het algemeen nog steeds vrij lang openstaan al is merkbaar dat de inzet van een vaste recruiter en intensievere arbeidsmarktcommunicatie wel een

Ziekteverzuim 2023/2024

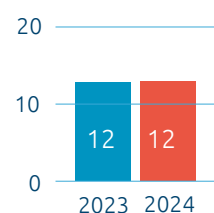

positief effect heeft op de gemiddelde duur dat vacatures openstaan. Ook de her-certificering van de KNMP als great place to work biedt nieuwe mogelijkheden om de KNMP onderscheidend te positioneren op de arbeidsmarkt. Naar de toekomst zal deze positionering steeds belangrijker worden om voldoende talent naar de KNMP te blijven trekken. Desalniettemin blijft het behouden van het bestaande talent natuurlijk één van de belangrijkste speerpunten. Alleen met elkaar kunnen we de vereniging optimaal blijven ondersteunen bij het behalen van de doelstellingen. Om zoveel mogelijk talent langdurig aan de KNMP te

binden zijn de jaarlijkse plannings- en voortgangsgesprekken tussen leidinggevende en medewerkers van steeds groter belang. Zo kan de betrokkenheid blijvend worden getoetst en kunnen medewerkers afspraken maken met betrekking tot het ontwikkelen van vaardigheden en competenties. Een en ander in lijn met hetgeen nodig is om de vereniging optimaal te ondersteunen als ook in lijn met de technologische vernieuwingen om zo ook profijt hiervan te kunnen blijven houden. Qua bureausamenstelling is de verhouding tussen man en vrouw nagenoeg hetzelfde gebleven.

Gemiddelde dienstjaren

Resultaatontwikkeling

De KNMP sluit het boekjaar af met een negatief nettoresultaat van euro 0,9 miljoen, terwijl een baat van euro 46.000 is begroot. Het gerealiseerde tekort over 2024 is ondanks de hogere financiële baten meer negatief dan begroot.

Het bedrijfsresultaat is ten opzichte van de begroting in belangrijke mate beïnvloed met lagere opbrengsten uit externe diensten en lagere opbrengsten uit subsidies. De bedrijfskosten zijn evenredig lager uitgevallen. Het saldo van financiële baten en lasten is hoger dan begroot door de positieve ontwikkelingen in de marktwaarde van beleggingen in 2024.

De kosten van 1,7 miljoen voor de ICT Roadmap hebben invloed op het negatieve resultaat van 867K. De kosten zijn onderverdeeld in personele, automatisering en afschrijvingskosten. In onderstaand overzicht worden de kosten voor de ICT Roadmap samengevat:

Personele kosten	1.221
Automatiseringskosten	469
Afschrijvingskosten	12
Totaal ICT Roadmap	1.702

Onderstaand overzicht geeft een samenvatting en een vergelijking van de resultaten in 2024:

Geconsolideerde staat van baten en lasten (verkorte versie)

(bedragen x € 1.000)

	<u>Realisatie 2024</u>	<u>Begroting 2024</u>	<u>Realisatie 2023</u>
Opbrengsten			
Contributies	11.891	12.046	11.657
Omzet producten en diensten	16.416	17.117	14.620
	<u>28.307</u>	<u>29.163</u>	<u>26.277</u>
Kosten			
Personele kosten	20.303	19.592	17.709
Materiële kosten	9.795	9.673	9.154
	<u>30.098</u>	<u>29.265</u>	<u>26.863</u>
Bedrijfsresultaat	-1.791	-102	-586
Financiële baten en - lasten	931	148	553
Bijzondere baten en lasten	-7	0	-83
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Nettoresultaat	-867	46	-116

Verwachtingen voor 2024 en daaropvolgende jaren

De begroting voor 2025 is in de Algemene Vergadering van december 2024 goedgekeurd met een positief resultaat van circa euro 180.000.

De KNMP blijft het rendement op producten en diensten kritisch beoordelen met zo nodig aanvullende acties, zoals het optimaliseren van externe opbrengsten. De begroting 2025 is tevens opgesteld met inachtneming van deze doelstelling. Indien incidentele meevallers ontstaan worden incidentele tegenvallers daarmee opgevangen. Mocht er alsnog een surplus ontstaan - waardoor de algemene reserve boven de 85% van de personeelskosten stijgt - dan kan dit overschot terugvloeien als een korting op de zakelijke contributie of worden ingezet ten dienste van de vereniging.

Risicomanagement

Methodiek

Het systeem van risicomanagement van de KNMP wordt gekenmerkt door een lage risicobereidheid, met adequate beheersingsmaatregelen die zijn getroffen ter voorkoming van de voornaamste risico's en onzekerheden.

Elk kwartaal worden bestaande en verwachte risico's en onzekerheden geanalyseerd en wordt vastgesteld welke additionele beheersingsmaatregelen dienen te worden getroffen. Risicomanagement vindt plaats in alle geledingen van de KNMP-organisatie. Daardoor is het risicoprofiel van de KNMP laag en voldoet het aan de eisen van het bestuur en de vereniging.

Invulling

Onderstaand volgt een korte uiteenzetting van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de KNMP wordt geconfronteerd in strategische, operationele en financiële zin, met de bijbehorende beheersingsmaatregelen die de KNMP heeft getroffen. De financiële impact van onderstaande risico's is niet opgenomen omdat deze niet kan worden bepaald.

- Draagvlak bij de aangesloten leden is van essentieel belang voor het voortbestaan van de KNMP.
 - Teneinde dit draagvlak en daarmee de dekking van de aangesloten apotheken te optimaliseren worden zeer frequent (district)sledenbijeenkomsten, halfjaarlijkse congressen en regionale klankbordgroepen georganiseerd. De opkomst van deze bijeenkomsten is hoog te noemen.
 - Beleidsvoorbereiding vindt plaats via onder andere Special Interest Groups (SIG's) van leden.
 - Sinds de statutenwijziging van december 2019 vindt directe verkiezing alleen nog plaats voor het KNMP-bestuur (geen coöptatie).
 - Interne afstemming met en tussen de secties vindt plaats door de voorzitters van de secties in het KNMP-bestuur.
- De KNMP is een belangrijke vertegenwoordiger van de apothekersbranche. Openbare uitingen en publicaties dienen derhalve zeer zorgvuldig tot stand te komen om mogelijke reputatieschade voor de hele branche te voorkomen.
 - Teneinde dit risico te beheersen, vindt periodieke afstemming van beleid en knelpunten plaats met externe stakeholders.
 - Tevens vindt wekelijks strategisch communicatieoverleg plaats tussen de (vice)voorzitter, directeur en betrokken staffunctionarissen.
 - Een maatschappelijk verantwoord personeelsbeleid, als ook frequent en constructief overleg hierover met de ondernemingsraad, dient zorg te dragen voor een positieve uitstraling van de KNMP op de arbeidsmarkt.
 - Mededingingsgrenzen van de vereniging worden bewaakt door een intern aangestelde compliance officer.
- Eventuele milieu- en arbo risico's voortvloeiend uit de aanwezigheid van een laboratorium bij de KNMP worden beperkt door het jaarlijks laten verrichten van een externe accreditatietoets en de ruime kennis van de omgang met gevaarlijke stoffen (Rifas).
- Vanwege een groot aanbod van een digitaal dienstenportfolio zijn bijkomende IT-risico's adequaat afgedekt door goede procedures op het gebied van externe uitwijk, back-up en recovery en een daartoe aangestelde security officer. Voorts zijn adequate procedures ingesteld ter voorkoming van datalekken.

- Financiële risico's worden beheerst door:
 - periodieke afstemming van zakelijke contributieregelingen met stakeholders;
 - een adequate begrotingsdiscipline met een verantwoording per kwartaal door het bureau aan het KNMP-bestuur;
 - jaarlijkse verantwoording van het KNMP-bestuur aan de Algemene Vergadering inclusief een toets door de Commissie voor de Financiën aan het financieel verenigingsbeleid;
 - ten aanzien van de beleggingen is een conservatief beleid vastgesteld dat wordt uitgevoerd door een extern deskundige vermogensbeheerder. Het beleggingsbeleid wordt periodiek geëvalueerd door de Commissie voor de Financiën;
 - binnen de toegekende procuraties worden functiescheiding en beperkte en getrapte autorisatielimieten volgens het 4-ogen-principe toegepast;
 - het bewustzijn van de directie aangaande het belang van interne controle is hoog en alle financiële rapporteringen worden bewaakt door kritische en ervaren professionals.

Continuïteit

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de veronderstelling van continuïteit. De directie/het management van de KNMP heeft als doel om de continuïteit van haar dienstverlening te waarborgen. Hierbij worden zowel operationele als financiële aspecten in ogenschouw genomen. Er is door het managementteam een meerjarenplan opgesteld waarin de kernprocessen en de continuïteit daarvan nauwlettend worden gevolgd. De financiële gevolgen worden daarbij zo goed mogelijk ingeschat en worden in een meerjarig financieel kader tot uitdrukking gebracht. Het jaar 2024 was qua bedrijfsvoering een goed jaar voor de KNMP. De belangrijkste kengetallen in het kader van de continuïteitsveronderstelling zijn ultimo 2024 als volgt (gebaseerd op de definitieve geconsolideerde jaarrekening 2024 van de KNMP):

- Groepsvermogen: € 12.330.000 (2023: € 13.417.000)
- Resultaat: € -867.000 (2023: € -116.000)
- Werkkapitaal: € 415.000 (2023: € 454.000)
- Solvabiliteit: 71,1% (2023: 72,4%)
- Liquiditeit:
 - Operationele kasstroom: € -766.000 (2023: € 335.000)
 - Current Ratio: 1,09 (2023: 1,09)
 - Quick Ratio: 1,09 (2023: 1,05)

De KNMP heeft geen financieringsafspraken met banken en andere kredietverstrekkers gemaakt. Het verlies is in belangrijke mate veroorzaakt door de lasten voor het Roadmap ICT project. Het KNMP bestuur heeft in maart 2024 besloten dit project uit te laten voeren. De AV van juni 2024 heeft hiermee ingestemd en het bestuur heeft voorgesteld dat de financiering van de kosten en investeringen gerealiseerd kan worden door een combinatie van het financieren vanuit het eigen vermogen en, waar mogelijk, een aangescherpte taakstelling voor additionele netto-inkomsten van KNMP Holding. Verder zal in 2025 een kapitaalstorting plaatsvinden vanuit KNMP Vereniging in KNMP Holding B.V. om het negatieve eigen vermogen in de Holding op te heffen.

Daarnaast stelt KNMP Vereniging zich hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden voortvloeiende uit rechtshandelingen van haar dochtermaatschappij KNMP Holding B.V.

Op grond hiervan is de directie/het management van mening dat de continuïteit van de KNMP is gewaarborgd.

Fraude en onregelmatigheden

De directie/het management van de KNMP is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten. De directie/het management heeft in 2023 een frauderisicoanalyse opgesteld waaruit naar voren komt dat op geen enkel onderdeel in de bedrijfsvoering sprake is van een hoger dan normaal risico op non-compliance.

Externe partijen moeten erop kunnen vertrouwen dat de KNMP en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft de KNMP een gedragscode opgesteld die door iedere medewerker bij indiensttreding wordt ondertekend. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er zijn een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via knmp.nl en wordt (daarmee) ook gedeeld met externe relaties. De (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee wordt voorkomen dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat override of controls wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van KNMP Holding B.V. heeft informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern via interne audits, als extern via het ISAE 3402 onderzoek en ISO 27001 audit. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces. Door middel van trainingen in het kader van beveiligingsbewustzijn is het personeel weerbaar gemaakt.

Conclusie

De directie/het management is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze worden gemitigeerd.

KNMP-BESTUUR

Aris Prins

openbaar apotheker
voorzitter

Nicole Hunfeld

ziekenhuisapotheker
vicevoorzitter en penningmeester

Thomas Kanis

openbaar apotheker
secretaris

Naomi Jessurun

apotheker geneesmiddel & maatschappij
voorzitter Sectie AGM

Reinier Bax

openbaar apotheker
voorzitter Sectie LOA

Jos Lüers

openbaar apotheker
voorzitter WSO

Jacco Pesser

openbaar apotheker

WSO

Jos Lüers

openbaar apotheker
voorzitter

Sander Borgsteede

apotheker
vicevoorzitter

Daphne Louwerier

openbaar apotheker
vicevoorzitter

Alexandra Geesink

openbaar apotheker
tot 31 december 2024

Annemiek Klink

openbaar apotheker

Jeroen Mentink

openbaar apotheker

Nienke Oosterhof

openbaar apotheker

LOA

Reinier Bax
openbaar apotheker
voorzitter

Giselle Tak-Ronnen
openbaar apotheker
vicevoorzitter

Rik van Aalst
openbaar apotheker
vanaf 27 juni 2024

Miriam Stoks-Goosensen
openbaar apotheker
tot 26 juni 2024

Marrit Wester
openbaar apotheker

Taco van Witsen
openbaar apotheker

Kristian van Zijtveld
bedrijfseconoom

AGM

Naomi Jessurun
apotheker geneesmiddel & maatschappij
voorzitter

Faisal Aiobi
apotheker geneesmiddel & maatschappij

Joris Langedijk
apotheker niet praktiserend
tot 11 december 2024

Cynthia Regensburg-Hilkhuijsen
apotheker geneesmiddel & maatschappij

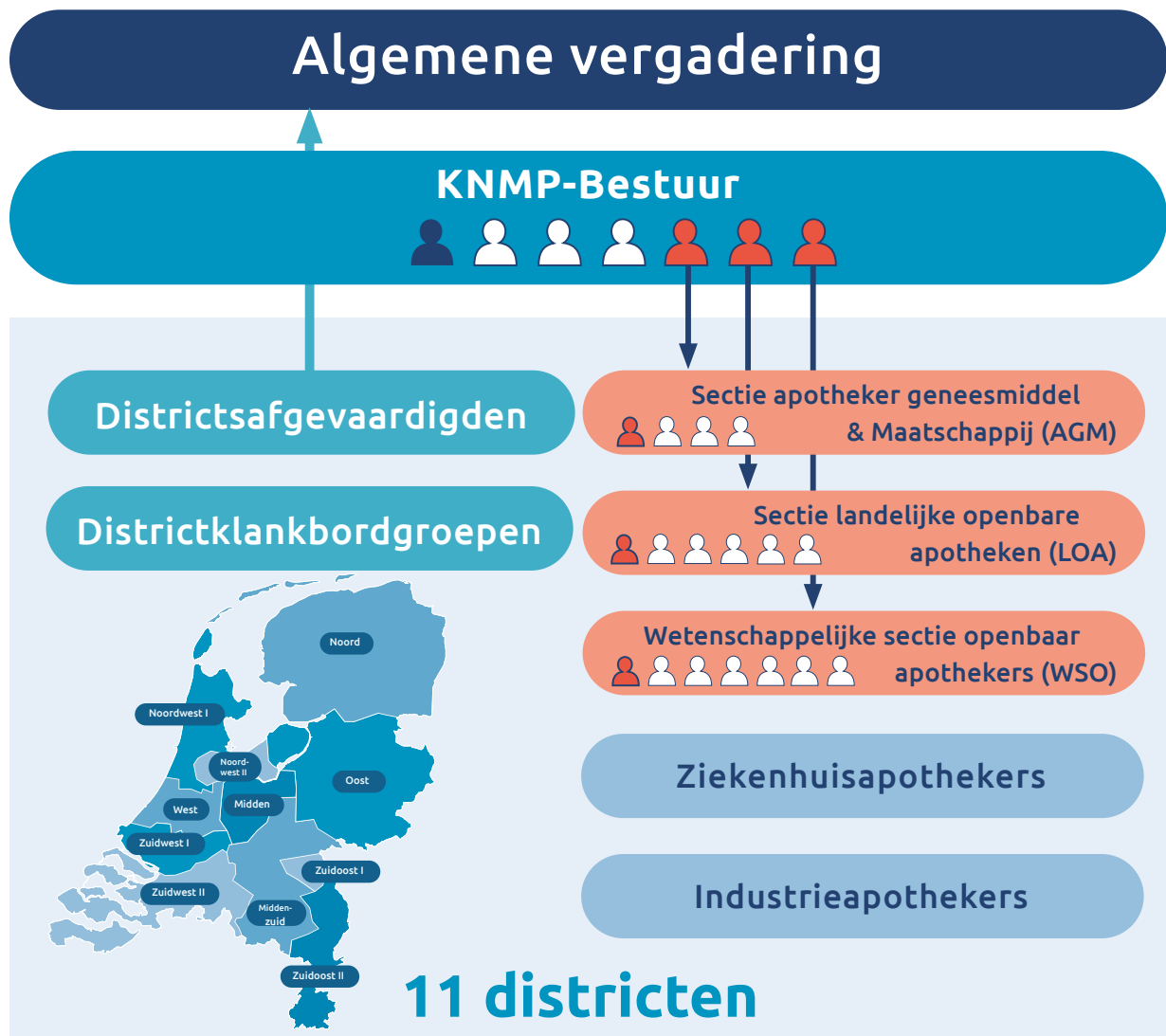

Carolien Hooymans
apotheker geneesmiddel & maatschappij
vanaf 12 december 2024

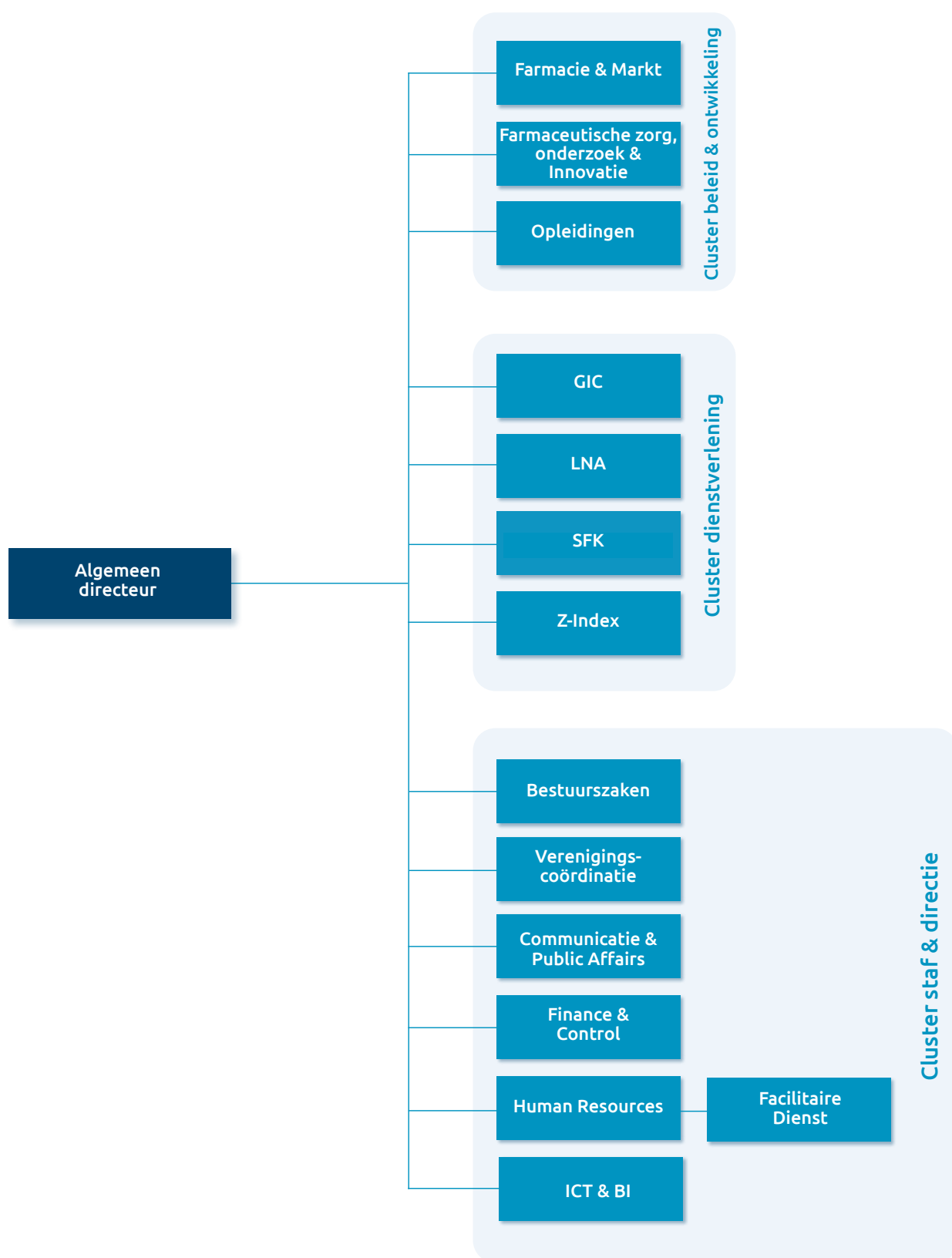
DIRECTIE

Eric Janson
algemeen directeur

Bijlage KNMP Bureau organogram

Jaarrekening KNMP

2024

Alle bedragen zijn in euro's tenzij anders vermeld

1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2024

(Vóór resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2024	31 december 2023
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Goodwill	33.334	66.667
Ontwikkelkosten Opleiding	387.992	501.981
Software	158.340	247.852
	579.666	816.500
<i>Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	1.203.673	1.299.812
Overige vaste bedrijfsmiddelen	1.450.629	1.598.232
	2.654.302	2.898.044
<i>Financiële vaste activa</i>		
Effecten	9.043.055	9.565.978
Totaal vaste activa	12.277.022	13.280.522
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	11.039	14.645
<i>Vorderingen</i>		
Debiteuren	1.432.074	1.083.242
Belastingen en sociale premies	0	0
Overige vorderingen en overlopende activa	685.809	1.066.666
	2.117.883	2.149.908
<i>Liquide middelen</i>	2.935.882	3.086.456
Totaal vlottende activa	5.064.804	5.251.009
	17.341.825	18.531.531

	31 december 2024	31 december 2023
PASSIVA		
Groepsvermogen	12.330.181	13.417.373
Voorzieningen	361.476	316.911
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.039.453	864.654
Belastingen en sociale premies	459.339	868.785
Overige schulden en overlopende	3.151.375	3.063.808
	<u>4.650.167</u>	<u>4.797.247</u>
	<u>17.341.825</u>	<u>18.531.531</u>

1.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2024

	2024	2023
Baten		
Contributies	11.890.766	11.656.856
Omzet producten en diensten	16.416.300	14.620.516
	28.307.066	26.277.372
Lasten		
Personeelskosten	20.303.336	17.708.674
Exploitatiekosten	6.605.712	6.482.266
Automatiseringskosten	1.609.406	1.171.328
Huisvestingskosten	692.912	679.925
Afschrijvingskosten	886.963	820.947
	30.098.328	26.863.139
Bedrijfsresultaat	-1.791.262	-585.767
Resultaat uit financiële baten en lasten	931.147	553.244
Bijzonder baten en lasten	-6.945	-83.027
Netto-resultaat (voor belastingen)	-867.060	-115.550
Vennootschapsbelasting	0	0
Netto-resultaat (na belastingen)	-867.060	-115.550

1.3 Kasstroomoverzicht over 2024

	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Netto-resultaat	-867.060	-115.550
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen op immateriële en vaste activa	886.963	820.947
Waardeveranderingen van beleggingen	-719.447	-376.249
	167.516	444.698
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Vorraden	3.606	-2.002
Debiteuren	-348.832	-279.547
Overige vorderingen	380.857	-408.986
Crediteuren	174.799	133.558
Overige schulden en voorzieningen	-277.314	562.352
	-66.884	5.375
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-766.428	334.523
Kasstroom uit operationele activiteiten	-766.428	334.523
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings en desinvesteringen (im)materiële vaste activa	-406.387	-1.136.151
Investerings en desinvesteringen financiële vaste activa	1.022.240	120.655
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	615.853	-1.015.495
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Netto-kasstroom	-150.574	-680.973
Mutatie geldmiddelen	-150.574	-680.973
	2024	2023
Verloop mutatie geldmiddelen		
<i>Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:</i>		
Stand per begin boekjaar	3.086.456	3.767.429
Mutatie gedurende boekjaar	-150.574	-680.973
Stand per einde boekjaar	2.935.882	3.086.456

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode

Leden van de KNMP per 31 december 2024

	2024	2023
Gevestigde apothekers openbare apotheek	1.917	1.941
Tweede apothekers openbare apotheek	1.154	1.089
Apothekers werkzaam in ziekenhuis	671	677
Industrieapothekers	146	165
Apotheker Geneesmiddel & Maatschappij	686	538
Apothekers NP	945	1.092
	5.519	5.502
Totaal generaal		
Waarvan verblijvend in het buitenland	142	152

1.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2024

1.4.1 Toelichting algemeen

De KNMP bevordert een optimale, wetenschappelijk gefundeerde, innovatieve, farmaceutische patiëntenzorg door apothekers. Vanuit deze ambitie behartigt de KNMP de belangen van alle apothekers en apotheken.

De vereniging Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (kortweg: vereniging KNMP) is opgericht op 23 april 1842 en is statutair gevestigd in Den Haag, Alexanderstraat 11, KvK nr. 40409373.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Alle bedragen in deze jaarrekening luiden in Euro's tenzij anders vermeld.

1.4.2 Grondslagen van consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening 2024 zijn de financiële gegevens opgenomen van de vereniging KNMP en haar groepsmaatschappijen, allen gevestigd in Den Haag. Deze worden gevormd door de 100%-deelneming in KNMP Holding B.V. en haar drie 100%-deelnemingen in Z-Index B.V., SID B.V., en ORIA B.V., alsmede de Stichting Farmaceutische Kengetallen. Het gestort kapitaal van Z-Index B.V. en SID B.V. bedraagt € 18.151 en van ORIA B.V. € 18.000. De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde.

1.4.3 Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen die zijn gebaseerd op de economische levensduur van het actief. Het afschrijvingspercentage is vastgesteld op 10%-33% voor kantoorinventaris en installaties, 20%-50% voor computerapparatuur, voor gebouwen 0% en verbouwingen 10%-20% en 20% voor bedrijfsauto's na aftrek van een restwaarde van 16%.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. De onder deze post opgenomen bedragen betreffen de kosten van software alsmede de aan derden vergoede bedragen voor de ontwikkeling en implementatie hiervan en de kosten van het vernieuwen van de opleiding tot openbaar apotheker. Afschrijvingen geschieden op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Het gehanteerde afschrijvingspercentages bedragen 20% voor de software en 25% voor de geactiveerde ontwikkelingskosten.

Financiële vaste activa

Effecten

De effecten betreffen onder meer ter beurse genoteerde obligaties die zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde. De obligatiefondsen en de overige effecten zijn eveneens gewaardeerd tegen de marktwaarde.

Ongerealiseerde koersresultaten worden verwerkt via de herwaarderingsreserve voor zover de marktwaarde de verkrijgingsprijs van de individuele stukken, vermeerderd met de waarde van de individuele herwaarderingsreserve aan het begin van het boekjaar, te boven gaat.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde, onder aftrek van een voorziening voor incourantie.

Vorderingen en overlopende activa

De debiteuren en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen kortlopende – en langlopende vorderingen. Er wordt alleen onderscheid gemaakt tussen het kortlopende en langlopende gedeelte wanneer dit leidt tot een materieel verschil van inzicht voor de gebruiker van de jaarrekening.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte/directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, direct opeisbare deposito's en zeer courante financiële activa die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gewogen gemiddelde koers van de verslagperiode/de koers op de datum dat de transacties hebben plaatsgevonden. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn van de aankoopprijs in aftrek gebracht. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waarde-hedges of kasstroom-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Groepsvermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de herwaarderingsreserve gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van de vereniging. Deze herwaarderingsreserve bestaat uit de herwaardering voor de per ultimo ongerealiseerde koersresultaten op de effecten.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven, worden activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

1.4.4 Waarderingsgrondslag continuïteit

Onze sterke positie in de markt, de goede liquiditeit- en solvabiliteitspositie en onze inventiviteit zal de continuïteit van de organisatie borgen. Ten tijde van de opmaak van de jaarrekening is de inschatting van de directie dat, op basis van de opgestelde scenario analyses, er geen risico's zijn in relatie tot de continuïteit van de onderneming. Derhalve zijn de waarderingsgrondslagen gebaseerd op duurzame voortzetting van de bedrijfsactiviteiten.

1.4.5 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de contributiebaten en overige opbrengsten over het boekjaar enerzijds en de bedrijfskosten anderzijds. De opbrengsten en kosten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. Voor zover kosten specifiek betrekking hebben op opbrengsten in enig jaar, worden deze toegerekend aan het jaar waarin de opbrengsten worden verantwoord. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar zijn en de hoogte ervan betrouwbaar kan worden geschat.

Contributies

Opbrengsten uit hoofde van contributie worden in het exploitatieoverzicht als baten, in het boekjaar waar zij betrekking op hebben, opgenomen voor de reële waarde van het ontvangen of te ontvangen bedrag conform de geldende contributiesystematiek.

Omzet producten en diensten

Opbrengsten uit de verkoop van producten worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van retouren en tegemoetkomingen of eventuele kortingen. Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in het exploitatieoverzicht als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden.

(Overheids)subsidies

(Overheids)subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten, zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de vereniging zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de vereniging gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in het exploitatieoverzicht opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de vereniging voor de kosten van een actief worden systematisch in de exploitatierekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Baten uit hoofde van ontvangen subsidies worden verantwoord in de periode tot de hoogte van de kosten die in die periode uit hoofde van de gesubsidieerde activiteiten zijn gemaakt. Vooruitontvangen voorschotten voor gesubsidieerde activiteiten worden als kortlopende schuld op de balans verantwoord.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Pensioenen

KNMP neemt deel aan een pensioenregeling bij Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken die gekwalificeerd wordt als een toegezegde bijdrageregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting op de balans opgenomen. Als betaalde premies verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen ter hoogte van de verwachte terugbetaling van het fonds.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen voor het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen worden lineair berekend op basis van de onder de grondslagen van waardering vermelde economische levensduur.

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting wordt berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare kosten. Bij de fiscale winstbepaling bestaan tevens verschillen met de commerciële grondslagen ten aanzien van de waardering van financiële vaste activa (effecten); voor tijdelijke verschillen tussen het commerciële en fiscale eigen vermogen wordt geen voorziening voor latente belastingverplichtingen meer gevormd aangezien de verwachting is dat de toekomstige fiscale winsten nihil zijn. Om die reden wordt tevens geen latente vordering voor aanwezige compensabele verliezen gevormd.

1.4.6 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2024

Immateriële vaste activa

	Goodwill	Ontwikkelkosten	Software	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2024	66.667	501.982	247.852	816.501
Investerings (per saldo)	0	69.468	0	69.468
Desinvestering aanschafwaarde	0	0	-656.970	-656.970
Desinvesteringen cum. afschrijvingen	0	0	656.970	656.970
Afschrijvingen	-33.333	-183.458	-89.511	-306.303
Boekwaarde per 31 december 2024	33.334	387.992	158.341	579.666
Aanschafwaarde	100.000	786.304	967.926	1.854.230
Cumulatieve afschrijving	-66.666	-398.312	-809.586	-1.274.565
Boekwaarde per 31 december 2024	33.334	387.992	158.341	579.666

De ontwikkelkosten voor de opleiding betreffen de kosten van de vernieuwing van het curriculum voor de opleiding tot openbaar apotheker. Deze kosten worden over de periode van 2 opleidingscycli afgeschreven (4 jaar).

Materiële vaste activa	Bedrijfs-gebouwen en terreinen	Kantoor-inventaris en installaties	Hardware	Auto's	Materiele vaste activa in uitvoering	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2024	1.299.812	1.045.929	544.238	8.065	0	2.898.044
Investerings (per saldo)	28.517	172.207	139.702	0	0	340.426
Desinvesteringen aanschafwaarde	-217.543	-253.044	-436.522	-28.151	0	-935.260
Desinvesteringen cum. afschrijvingen	217.543	253.044	437.520	23.647	0	931.754
Afschrijvingen	-124.654	-227.071	-228.936	0	0	-580.660
Boekwaarde per 31 december 2024	1.203.673	991.066	456.003	3.560	0	2.654.302
Aanschafwaarde	4.357.824	4.452.097	2.951.511	38.085	0	11.799.517
Cumulatieve afschrijving	-3.154.149	-3.461.031	-2.495.508	-34.524	0	-9.145.213
Boekwaarde per 31 december 2024	1.203.673	991.066	456.003	3.560	0	2.654.302

De WOZ-waarde van de grond en gebouwen aan de Alexanderstraat te Den Haag bedroeg per 1 januari 2024 € 5,94 miljoen. De initiele aanschafwaarde van de grond en gebouwen zijn per heden afgeschreven tot de restwaarde, zijnde de waarde van de grond. De afschrijvingen (en investeringen) hebben dan ook alleen betrekking op recent uitgevoerde verbouwingen. De WOZ-waarde van de grond en gebouwen aan de Foksdiep 6 te Urk bedraagt per 1 januari 2024 € 215.000.

Financiële vaste activa

<i>Effecten</i>	2024	2023
Stand per 1 januari	9.565.978	9.097.197
Bij: Aankopen	4.070.316	1.797.884
Af: Verkopen	-5.092.556	-1.918.539
Afwaardering	719.448	376.249
Opwaardering naar herwaarderingsreserve	-220.131	213.187
Stand per 31 december	9.043.055	9.565.978

Vorraden

De voorraden per balansdatum betreffen courante folders en vaktechnische uitgaven.

Vorderingen

<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitbetaalde kosten	305.654	832.695
Te ontvangen interest	76.353	21.925
Te factureren omzet	53.464	48.057
Gelieerde stichtingen en verenigingen	0	0
Overige vorderingen	250.338	163.989
	685.809	1.066.666

De looptijd van de vorderingen en overlopende activa is korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

	31-12-2024	31-12-2023
Spaartegoeden en deposito's	1.907.185	1.828.542
ING Bank N.V.	1.011.664	999.362
Rabobank	16.157	256.902
Overige, incl. gelden onderweg	875	1.650
	2.935.882	3.086.456

De spaartegoeden en deposito's zijn kortlopend van aard en staan ter vrije beschikking van de organisatie.

Groepsvermogen

In de Algemene Vergadering van juni 2022 zijn de financiële kaders van de vereniging vastgesteld voor de jaren 2023 tot en met 2025. Deze kaders voorzien onder meer in een handhaving van de algemene reserve tot maximaal 85% van de personele kosten in enig jaar. Het surplus ultimo 2024 staat in beginsel ter beschikking aan de (zakelijke) leden.

Groepsvermogen

	2024	2023
<i>Herwaarderingsreserve</i>		
Stand per 1 januari	963.826	750.639
Herwaardering/afwaardering effecten	-220.131	213.187
Stand per 31 december	743.694	963.826

Deze reserve betreft de herwaardering voor de per ultimo ongerealiseerde koersresultaten op de effecten.

Algemene reserve

	2024	2023
Stand per 1 januari	12.569.097	14.460.633
Af/Bij: resultaat voorgaand boekjaar	-115.550	-1.891.536
Stand per 31 december	12.453.547	12.569.097

Onverdeeld resultaat

	2024	2023
Stand per 1 januari	-115.550	-1.891.536
Bij/Af: volgens resultaat bestemming	115.550	1.891.536
	0	0
Bij/Af: resultaat boekjaar	-867.060	-115.550
Stand per 31 december	-867.060	-115.550
 Totaal groepsvermogen	 12.330.181	 13.417.373

Volgens de waarderingsgrond slagen voor de financiële activa worden de effecten gewaardeerd tegen marktwaarde. De ongerealiseerde koersresultaten worden verwerkt via de herwaarderingsreserve voor zover de marktwaarde van de individuele stukken de verkrijgingsprijs te boven gaat.

Voorzieningen

	Reorganisatie voorziening	Langdurig ziekengeld	Jubilea	Vitaliteits- budget	Totaal
Stand per 1 januari	-13.200	80.337	215.973	33.800	316.911
Af: Onttrekkingen	-160.593	-80.337	-41.115	-1.800	-283.845
Bij: Dotatie ten laste van resultaat boekjaar	260.593	0	67.817	0	328.410
Stand per 31 december	86.800	0	242.675	32.000	361.476

De verplichtingen wegens arbeidsongeschiktheid zijn opgenomen tegen de contante waarde met een rekenrente van 2%. Het kortlopende deel van de verplichtingen wegens langdurig ziekengeld, ad € 13.200, is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

Kortlopende schulden

<i>Belastingen en sociale premies</i>	31-12-2024	31-12-2023
Afdracht Loonheffing	411.877	436.244
Afdracht Omzetbelasting	47.462	432.541
	459.339	868.785
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>	31-12-2024	31-12-2023
Personele verplichtingen	1.316.381	1.307.862
Gelieerde stichtingen en verenigingen	29.016	19.064
Diverse schulden en overlopende passiva	1.805.978	1.736.882
	3.151.375	3.063.808

De personele verplichtingen betreffen hoofdzakelijk opgebouwde verlofrechten en vakantiegeld.

1.4.7 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2024

	2024	2023
Contributies		
	11.890.766	11.656.856
	11.890.766	11.656.856

Stijging van de contributieopbrengsten is een gevolg van een tariefstijging in de zakelijke contributie en een toename van het aantal leden.

	2024	2023
Omzet producten en diensten		
Diensten	14.498.626	13.040.586
Producten	696.458	588.363
Subsidies	1.221.216	991.567
	16.416.300	14.620.516

De verantwoorde subsidies zijn alle ontvangen projectsubsidies. Deze zijn ter compensatie van door de vereniging gemaakte kosten en worden systematisch als opbrengsten in het exploitatieoverzicht opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Er zijn projectsubsidies ontvangen van het Ministerie van VWS, het CBR en de Europese Unie.

	2024	2023
Personeelskosten		
Salarissen	13.046.800	12.369.245
Sociale lasten	1.964.306	1.799.587
Pensioenlasten	1.952.698	1.851.952
Overige personeelskosten	3.339.532	1.687.890
	20.303.336	17.708.674

Personeelsbestand

Gedurende 2024 heeft de KNMP inclusief groepsmaatschappijen gemiddeld 165,3 fte (2023: 165,6) werknemers, uitgedrukt in fulltime equivalenten, in dienst.

Alle medewerkers zijn in dienst van KNMP Holding B.V.

Honorarium bestuurders

Het totale honorarium van de leden van het KNMP bestuur bedroeg in 2024 € 316.200 (2023: € 279.200).

Het honorarium van de bestuurders wordt via een managementfee mede doorbelast aan de vereniging KNMP.

Financiële baten en lasten

	2024	2023
Rente obligaties	44.497	47.120
Rente deposito's en spaartegoeden	76.842	38.263
Koersresultaat effecten	719.447	376.249
Vermogensbeheerkosten	-24.752	-26.151
Overige	115.113	117.763
	931.147	553.244

Vennootschapsbelasting

De resultaten van de vereniging KNMP zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting. KNMP Holding B.V. vormt tezamen met haar 100%-deelnemingen Z-Index B.V., SID B.V. en ORIA B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De effectieve belastingdruk over 2024 is nihil door het verrekenbare verlies uit eerdere jaren, de vrijstelling van de resultaten van de vereniging KNMP, de fiscale eenheid KNMP Holding BV én vanwege de verwachting dat de toekomstige fiscale winsten nihil zullen zijn. Definitieve aanslagen zijn opgelegd tot en met 2021. De tarieven voor de vennootschapsbelasting in 2024 en 2023 zijn:

Belastbaar bedrag	Tarief
- tot en met € 200.000	19,0%
- boven € 200.000	25,8%

1.4.8 Financiële verplichtingen

Huurverplichtingen

Er zijn geen huurverplichtingen.

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen inzake bedrijfsauto's bedraagt per 31 december 2024 € 124.676 (< 1 jaar € 85.470, 1 - 5 jaar € 39.206) Het betreft hier operational leaseverplichtingen.

1.4.9 Voorwaardelijke verplichtingen

Aansprakelijkheid voor deelnemingen

KNMP Holding B.V. heeft zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de rechtshandelingen van haar deelnemingen in SID B.V. en Z-Index B.V. door het afgeven van een aansprakelijkheidsverklaring ex art 403 BW 2:9. De vereniging vormt samen met haar groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde mede hoofdelijk aansprakelijk voor alle hieruit voortvloeiende verplichtingen.

1.4.10 Resultaatbestemming

Vaststelling resultaatbestemming 2023

In de Algemene Vergadering van 26 juni 2024 is het voorstel resultaatbestemming 2023, zoals opgenomen in de toelichting van de jaarrekening 2023, onveranderd vastgesteld. Deze resultaatbestemming is aldus in de jaarrekening 2023 verwerkt.

Voorstel resultaatbestemming 2024

Het KNMP Bestuur stelt voor het negatieve resultaat over 2024 ten laste te brengen van de algemene reserve. Daarnaast zal een bedrag ter grootte van € 89.000,- worden bestemd ter financiering van overlopende reeds in 2024 aangegane projectverplichtingen.

1.4.11 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die een majeur effect op de cijfers van 2024 hebben gehad

1.4.12 Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Conform artikel 19 lid 8b van de statuten wordt de jaarrekening van de vereniging KNMP vastgesteld door de Algemene Vergadering. Er zijn geen statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2024

2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2024

(Vóór verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2024	31 december 2023
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	969.560	1.020.175
Overige vaste bedrijfsmiddelen	154.623	144.620
	1.124.183	1.164.795
<i>Financiële vaste activa</i>		
Effecten	2.125.103	2.000.711
Deelneming	-	467.310
	2.125.103	2.468.021
Totaal vaste activa	3.249.286	3.632.816
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Vorderingen</i>		
Groepsmaatschappijen	8.462.519	9.129.797
Overige vorderingen en overlopende		
Activa	50.956	73.363
	8.513.475	9.203.160
<i>Liquide middelen</i>	612.366	584.639
Totaal vlottende activa	9.125.841	9.787.799
	12.375.127	13.420.615

PASSIVA	31 december 2024	31 december 2023
Eigen vermogen		
Herwaarderingsreserve	743.694	963.826
Algemene reserve	12.453.547	12.569.097
Onverdeeld resultaat	-867.060	-115.550
Totaal eigen vermogen	12.330.181	13.417.373
 Kortlopende schulden	 44.946	 3.242
	12.375.127	13.420.615

2.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2024

	2024	2023
Resultaat deelneming (na belastingen)	-1.737.391	-996.358
Overige baten en lasten (na belastingen)	870.331	880.808
Netto-resultaat (na belastingen)	-867.060	-115.550

2.3 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2024

2.3.1 Toelichting algemeen

De posten uit de balans en de staat van baten en lasten zijn toegelicht in de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten. Conform de vigerende grondslagen voor financiële verslaggeving is de enkelvoudige jaarrekening vereenvoudigd ingericht.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering van activa en passiva en de resultaatbestemming zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, tenzij anders vermeld.

Deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

2.3.2 Financiële vaste activa

Deelneming

De 100% deelneming in KNMP Holding B.V. is gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is. Een voorziening is genomen door een correctie op de te vorderen rekening courant positie toe te passen ter hoogte van het nog te verrekenen resultaat. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

	2024	2023
Stand per 1 januari	467.310	1.271.941
Herwaardering effecten bij deelneming	-318.648	191.728
Netto-resultaat boekjaar	-1.737.391	-996.358
In mindering op vordering	1.588.728	0
Stand per 31 december	0	467.310

2.3.3 Eigen vermogen

<i>Herwaarderingsreserve</i>	2024	2023
Stand per 1 januari	963.826	750.639
Mutatie boekjaar	-220.131	213.187
Stand per 31 december	743.694	963.826

Deze reserve betreft de herwaardering voor de per ultimo ongerealiseerde koersresultaten op de effecten.

<i>Algemene reserve</i>	2024	2023
Stand per 1 januari	12.569.097	14.460.633
Af/bij: resultaat voorgaand boekjaar	-115.550	-1.891.536
Stand per 31 december	12.453.547	12.569.097

<i>Onverdeeld resultaat</i>	2024	2023
Stand per 1 januari	-115.550	-1.891.536
Resultaat bestemming	115.550	1.891.536
	0	0
Resultaat boekjaar	-867.060	-115.550
Stand per 31 december	-867.060	-115.550
Totaal eigen vermogen	12.330.181	13.417.373

2.3.4 Personeel

De vereniging KNMP heeft in 2024 geen personeel in dienst.

3. Overige gegevens

3.1 Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Conform artikel 19 lid 8b van de statuten wordt de jaarrekening van de vereniging KNMP vastgesteld door de Algemene Vergadering. Er zijn geen statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van vereniging Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie ("KNMP") te Den Haag gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van KNMP op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2024;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van KNMP zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Continuïteit' op pagina 28 van de jaarrekening, heeft het bestuur zijn continuïteitsbeoordeling voor de periode van twaalf maanden na opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- ▶ overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben door het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Het bestuur heeft hierbij onder andere aandacht besteed aan de begroting.
- ▶ evalueren van de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van 12 maanden rekening houdend met de ontwikkelingen in de branche zoals en onze kennis uit de controle;
- ▶ inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is en er geen continuïteitsrisico's zijn geïdentificeerd.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het bestuur toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina 30 van het bestuursverslag waarin het bestuur zijn frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder het personeelshandboek waarin de gedrags- en beroepsregels gemeld staan. Wij hebben de opzet en het bestaan van de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Significante tekortkomingen inzake de interne beheersing hebben wij schriftelijk gecommuniceerd met het bestuur.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze frauderisicofactoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur. Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

DOORBREKING INTERNE BEHEERSING DOOR HET BESTUUR	
Beschrijving:	Het bestuur bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het de mogelijkheid heeft administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur bij: - journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; - schattingen en schattingsposten; - significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. Wij hebben in dit kader aandacht gehad voor de mogelijkheid dat het bestuur uit wil komen op de vastgestelde begroting. Afhankelijk van de resultaten onderkennen wij het risico dat het bestuur opbrengsten of kosten eerder of later wil verantwoorden.
Onze controle-werkzaamheden en waarnemingen:	Wij hebben: • de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen, uitgaande van een risico op doorbreking van dat proces; • het proces rondom de totstandkoming van financiële verslaggeving beoordeeld en daarbij met name de opzet en implementatie geëvalueerd van de relevante interne beheersingsmaatregelen;

	• specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken; • journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, zoals memoriaalboekingen die buiten de routinematige processen vallen. Boeking direct in de kosten of correcties in de omzet. Hierop zijn controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening; Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.
--	--

FRAUDERISICO IN HET INKOOPPROCES

Beschrijving:	De omvang van KNMP brengt met zich mee dat de administratieve organisatie en interne beheersing niet op alle onderdelen geoptimaliseerd is en daardoor niet altijd effectief is. Hierdoor is een risico aanwezig op het onrechtmatig onttrekken van middelen via de bankapplicatie of het onrechtmatig muteren van crediteurenstamgegevens. Om die reden hebben wij aan dit risico significante aandacht besteed.
Onze controlewerkzaamheden en waarnemingen:	Wij hebben: • aan de hand van een overzicht van betalingsrechten van de bank vastgesteld dat de bevoegdheid voor het doen zelfstandige betalingen beperkt is tot één/enkele kernfunctionaris(sen) en is; • een download ontvangen van de banktransacties (CAMT053-bestand). Dit bestand hebben wij integraal geanalyseerd op betalingen die kunnen worden gerelateerd aan de kernfunctionaris. • een download ontvangen van de banktransacties (CAMT053-bestand). Dit bestand hebben wij integraal geanalyseerd op meerdere rekeningnummers per crediteur. Hierbij hebben wij vastgesteld dat de betreffende rekeningnummers toebehoren aan dezelfde crediteur. • het bestaan van de kosten vastgesteld aan de hand van documentatie waaruit de prestatielevering blijkt. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor frauduleuze onttrekkingen of vermoedens daarvan.

RISICO OP FRAUDULEUZE FINANCIËLE VERSLAGGEVING INZAKE DE OPBRENGSTVERANTWOORDING

Beschrijving:	Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstenverantwoording. Zoals bij het eerste risico aangegeven bevindt het bestuur zich in een unieke positie om fraude te plegen, waardoor er een verhoogd risico op doorbreking van interne controlemaatregelen bestaat. Ten aanzien van de opbrengstverantwoording onderkennen wij een verhoogd risico dat het bestuur middels niet routinematige handmatige journaalposten omzet eerder of later verantwoordt om zo op de begroting uit te komen.
Onze controlewerkzaamheden en waarnemingen:	Wij hebben: • journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, namelijk memoriaalboekingen in de opbrengsten. Hierop zijn controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van de juistheid van de opbrengstverantwoording.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderneming te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderneming.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten

transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de groepscontrole om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de groep als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de groepscontrole zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 26 mei 2025

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.

R. de Groot RA

KNMP
Alexanderstraat 11
2514 JL Den Haag
070 373 73 73
communicatie@knmp.nl
www.knmp.nl